

NÉPÚJSÁG



2026. augusztus 21.,
péntek
LXXVIII. évfolyam
186. (22346.) sz.
Ára: 5⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Augusztus 20.

Szent István napja és az új kenyér ünnepe Marosvásárhelyen



Fotó: Nagy Tibor

Szent István napján évről évre államalapító királyunk mellett az élet és a megélhetés szimbólumát, a mindennapokhoz nélkülözhetetlen új kenyeret ünnepli a marosvásárhelyi vár udvarán összeseregglő tömeg. Így volt ez az idei augusztus 20-i délutánon is.

Nagy Székely Ildikó

Az együttlét a hagyományos forгатatókönyv szerint nemzeti imánk elneklésével kezdődött, ezt követően Kányádi Orsolya műsorvezető közszóntotta a jelenlevőket, a meghívott vendégeket, valamint a történelmi egyházak képviselőit.

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje



idejében
megújítani
előfizetését!

Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
olcsóbban,
mint ha megvásárolná!

Élő víz

a gyülekezeteknek

Élő víz néven indult jótékonyági program idén kora tavasszal, azzal a céllal, hogy általa segítséget nyújtsanak a közösségeknek.

17.

Erdélyi

Gondosóra program

A Gondosóra programra a regisztráció feltétele a román állampolgárság, ugyanakkor a 65 év felettiek és a fogyatékkal élők igényelhetik.

17.

Támogatás burgonya-
termesztőknek

A támogatásra azok az étkezési burgonyát termeszto magánszemélyek jogosultak, akik 2026. december 31-éig érvényes termelői igazolvánnyal rendelkeznek.

18.

INGYENES FIZIOTERÁPIA küldőpapírral

- Ingyenes orvosi vizsgálat és kezelés küldőpapírral
- Szakképzett, tapasztalt terapeuták
- Korszerű, modern eszközök



SZEPTEMBERI AKCIÓ: 1 nap
AJÁNDÉK kezelés



0772 070 391



Marosvásárhely,
Hadseregter 45.

AKTUÁLIS

Inog Szent István országa

Vajda György

Az utóbbi időszak történései azt igazolják, hogy igencsak inog a lelkekben Szent István országa. Augusztus 20-án Szent István és az új kenyér ünnepét világszerte megünneplik a magyarok. A kommunizmusban tilos volt a nagy király nevét emlegetni, ezért az új kenyeret és az alkotmányt ünnepelték, de mindenki tudta, hogy tulajdonképpen az államalapító előtt is tisztelegtek. A lelkekben fennmaradt, tovább élt szellemsége, öröksége. Tudjuk, ismerjük, hogy a több mint ezeréves magyar történelemben milyen nagy erőfeszítést tettek eleink, hogy egyben tartsák azt az országot, amelyet Szent István alapított. Tatárok, törökök, Habsburgok, osztrákok, (Folytatás a 3. oldalon)

AUGUSZTUS

21

PÉNTEK

Ma SÁMUEL, HAJNA, holnap MENYHÉRT, MIRJAM napja

Az év 233. napja, hátravan 132 nap

6:28 16:27

20:23 0:11

A nappal hossza: 13 óra 55 perc

Időjárás

Napos

Hőmérséklet: max.: 37 °C min.: 18 °C

naptár
Isten éltesse!
MENYHÉRT: a germán Meinhard névből származik, jelentése erő + erős, merész.
MIRJAM: egy héber eredetű női név, amely a Mária név eredeti, ótestamentumi formája.

VALUTAÁRFOLYAM BNR: 2026. augusztus 20.	
1 €	5,2535 lej
1 \$	4,4884 lej
100 Ft	1,4429 lej
1 g arany	647,2002 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai		
Joker	32, 30, 13, 1, 17 + 10	NOROC PLUS: 8 6 0 5 8 8
LOTO 40	8, 9, 28, 33, 14, 34	SUPER NOROC: 0 8 5 4 2 7
LOTO 65	3, 21, 5, 40, 44, 42	NOROC: 1 3 6 6 3 5 7

MEGYEI HÍREK

Ingyenes ivartalantási kampány a megyeszékhelyen

Továbbra is zajlik Marosvásárhelyen a kutyák és a macskák ingyenes ivartalantási kampánya. Eddig közel 400 háziállatot ivartalantottak ingyenesen a program keretében. Azok az állattartók, akik szeretnék igénybe venni ezt a lehetőséget, a Noé Bárkája (tel.: 0365-738-824) vagy a Hikevet (tel.: 0771-280-345) állatorvosi rendelők telefonszámát hívva kérhetnek időpontot – adta hírül közösségi oldalán a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal.

A Maros Mezőségi Művésztelep kiállítása

A mezőbergenyei, mezőmadarasi, mezőpaniti és csittszentiváni képzőművészeti táborok legújabb alkotásaiból nyílik kiállítás augusztus 25-én, kedden 17 órakor a marosvásárhelyi unitárius egyházközség Dersi János termében, a Maros Mezőségi Művésztelep szervezésében. A kiálltást Molnár D. Dénes és Czirjék Lajos nyitja meg. A tárlat két hétig látogatható.

Könyvbemutató Marosszentgyörgyön

Augusztus 25-én, kedden 18 órakor a marosszentgyörgyi római katolikus plébánia tanácstermében Nagy Miklós Kund művészeti író bemutatja Baricz Lajos A hajnal pírja – 132 szonett és Életről beszélnek – 115 szonett című köteteit. Ez alkalommal megnyitják Baki Ildikó, Kulcsár Erzsébet, Orbán Ferenc és Takács Judit tárlatát. Közreműködik a Szent György egyházközségi kórus, a Kolping család énekkara, a Soli Deo Gloria vegyes kar, Pataki Ágnes és Szántó Árpád. Műsorvezető: Moldovan Bencez Irén.

Falunap Fickón

Augusztus 23-án, vasárnap falunapot tartanak a Magyaró községhez tartozó Fickón. A rendezvény délelőtt 9 órakor gyermekprogramokkal – szórakoztató versenyekkel, vetélkedőkkel – kezdődik. 12 órától gulyásfőző verseny lesz, 13 órától röplabdabajnokság. A falunap megnyitója 14.30 órakor kezdődik, ekkor köszöntik az ötven éve házassokat. 15 órától kulturális műsorral folytatódik a rendezvény, fellép a Holtmarosi Dalkör, a marosszentgyörgyi Táltos néptáncsoport, valamint a magyarói Csurgó néptáncgyűttes. 16.30-tól Ábrám Tibor nótákkal szórakoztatja a jelenlevőket. 17 órától Corina Covaciu, 18 órától Tomy, 19.30-tól Zámbo Krisztián koncertezik, 20.30-tól pedig Szávuly Júlia és zenekara lép közönség elé. A falunapot a 22 órakor kezdődő tűzijáték zárja.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Zárolták a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal számláit

Bírósági végrehajtási eljárás keretében zárolták a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal számláit a Sylevy Cleaning Kft.-vel kialakult jogvita következtében. Az önkormányzat kérte a végrehajtás ideiglenes felfüggesztését, azonban a Marosvásárhelyi Bíróság visszautasította ezt a kérést. A város számláinak zárolásával kellemetlen helyzet alakult ki, amelyre mielőbb megoldást kell találni.

Mezey Sarolta

A jogvita tárgyát az a számla váltotta ki, amelyet a Sylevy Cleaning köztisztasági vállalat állított ki a városnak a május 20-ig végezett szolgáltatásaiért, nevezetesen az utcai takarításért. Tekintettel arra, hogy a 267,5 ezer lejes számlát a polgármesteri hivatal nem fizette ki, a cég végrehajtóhoz fordult, amely megkezdte a bírósági végrehajtási eljárást és az intézmény számláinak zárolását.

A polgármesteri hivatal kérelmezte a Romulus Puia Bírósági Végrehajtó Iroda 327/E/2026-os számú dossziéjának tárgyát képező kényszervégrehajtás ideiglenes felfüggesztését, azonban a Marosvásárhelyi Bíróság augusztus 17-én elutasította ezt a kérést, azzal az indokkal, hogy az előterjesztett kérelem alaptalan.

A jogvita továbbra is fennáll, hiszen az ideiglenes felfüggesztés iránti kérelem elutasítása nem érinti a számlával kapcsolatos fő érdemi jogvitát. Ez azt jelenti, hogy a bíróság még nem döntött a követelés helyességéről vagy érvényességéről. A feleknek a bíróság előtt kell alátámasztaniuk az álláspontjukat, amely véglegesen eldönti a fizetési kötelezettséget. A jogvita végleges rendezéséig a végrehajtási eljárás a törvényes előírások szerint folytatódhat.

A város sajtóosztályának tájékoztatása szerint megtalálták a jogi megoldást, és hamarosan feloldják a számlák zárolását ennek eredményeként.

Wild Glamour Sustainable Fashion

„Fenntartható” divatbemutató

Augusztus 29-én 21 órától a marosvásárhelyi állatkert oroszlánkifutóján újra divatbemutatót szerveznek. Hajnal Zsuzsa mutatja be legújabb kollekcióját, amely bebizonyítja, hogy a fenntarthatóság nem csupán szemlélet, hanem stílus is.

A Wild Glamour Sustainable Fashion bemutató középpontjában a környezettudatos divat áll: újragondolt anyagok, tudatos tervezés és időtálló elegancia alkotnak egységet egy látványos kifutón, ahol a természet nemcsak háttér, hanem inspiráció is.

Az est különleges hangulatát egy sztárvendég teszi még emlékezetesebbé, míg a Transylvanian Contemporary Dance társulat előadása a mozgás nyelvén kapcsolja össze a művészetet, a természetet és a fenntarthatóság üzenetét.



Lakcímbejelentés online tulajdonosi hozzájárulással

A Maros Megyei Lakosság-nyilvántartó Hivatal (DGEP) tájékoztatása szerint augusztus 6-tól a Belügyminisztérium szolgáltatási platformján (hub.mai.gov.ro) keresztül az ingatlan tulajdonosok online is bejelenthetik, ha valaki bejelentkezik az ingatlanukba.

A szolgáltatás igénybevételéhez érvényes fiókra van szükség, amelyet a ghiseul.ro oldalon vagy a hub.mai.gov.ro honlapon keresztül lehet létrehozni. A tulajdonos a hub.mai.gov.ro portálon a Személyazonosság – Hozzájárulás az ingatlanba való befogadáshoz menüpontban

ban töltheti ki a nyilatkozatot, majd elektronikus úton nyújthatja be.

A nyilatkozat kitöltésekor a tulajdonos 30 napnál nem régebbi telekkönyvi kivonatot is feltölthet a mellékletek közé. Ha ezt nem teszi meg, akkor az ügyintézéskor be kell mutatni a tulajdonos ingatlan-nyilvántartási dokumentumának eredeti példányát. Az online benyújtott nyilatkozatot az ügyintéző a kérelmező személyi azonosító száma alapján azonosíthatja, majd azt csatolja az elektronikus személyazonosító igazolvány kiállítására irányuló kérelemhez. (sz. v.)

RENDEZVÉNYEK

Helyi termelők vására

Augusztus 21-én, pénteken (ma) 8 órától 18 óráig kerül megrendezésre az augusztusi Local Farmers Market nevű helyi termelői vásár a marosvásárhelyi Petry Látványműhely és Múzeum udvarán, a Rákóczi lépcső alatti kis utcában. A vásárlók egyebek mellett friss zöldségekből, gyümölcsökből, házi készítésű finomságokból és kézműves termékekből válogathatnak.

Mezőgazdasági tájékoztató Havadon

Augusztus 24-én, hétfőn 14 órától Havadon a polgármesteri hivatal gyűléstermében tájékoztató eseményt tartanak a mezőgazdasági pályázati lehetőségekről és az ezekhez kapcsolódó tudnivalókról. Az alkalomra elsősorban olyan mezőgazdaságban tevékenykedő személyeket várnak, akik érdeklődnek a pályázati lehetőségek iránt, vagy sze-

retnének többet megtudni a rendelkezésre álló támogatásokról.

Községi napok Maroskeresztúron

Szeptember 5–6-án nyolcadik alkalommal rendezik meg a maroskeresztúri községi napokat. A program szeptember 5-én, szombaton biciklis felvonulással kezdődik, a bringások 13 órakor indulnak a polgármesteri hivataltól. Az ünnepi megnyitó 13.30-kor lesz a Marosparton, ahol egész napos gyerekprogramokkal, tombolával és kézművesvásárral várják az érdeklődőket. A nyitónapon köszöntik az aranylakodalmat ünneplő házaspárokat, majd moderntánc-, illetve néptánc- és népzenei előadások következnek. Az est folyamán színpadra lép Marcel Pavel, MC Hawer és Tekknő, valamint DJ Nostradamus, a nap zárásaként pedig 22.30-tól tűzijáték lesz. Szeptember 6-án, vasárnap a székelykakasdi kultúrotthonba várják az érdeklődőket. Itt 12 órától sportpályaavató ünnepség kezdődik, amit labdarúgó-bajnokság követ. A községi napokat 18 órától kezdődően kulturális programokkal zárják.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES:
Benedek István
LAPSZERKESZTŐ:
Vajda György

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro **SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro **Telefon:** titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. **Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben:** tel. 0728-082-259. **Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.



Tengeri drónt semmisítettek meg a Neptun Deep platform környékén

Radu Miruță védelmi miniszter csütörtökön bejelentette, hogy a román hadsereg egy F–16-os vadászgép fedélzeti ágyújából leadott lövéssel megsemmisített egy robbanóanyaggal megrakott tengeri drónt a Fekete-tenger Neptun Deep nevű platformjának közelében. A védelmi minisztérium közleménye szerint a kis méretű, sodródó tengeri eszközt 6 óra 28 perc körül észlelte egy kereskedelmi hajó. Az egyik F–16-os fedélzeti gépágyúval nyitott tüzet, és eltalálta a célpontot. Ezután a parti őrség egyik hajója a haditengerészet tűzszerészcsapatával átvizsgálta a területet.

Facebook-bejegyzése szerint a minisztériumot csütörtök reggel értesítette a parti őrség, hogy mintegy 80 tengeri mérőföldre keletre Konstancától, néhány száz méterre a Neptun Deep gázkitermelő platformtól tengeri drónt észleltek. Azonnal válságcellát hoztak létre, amely a helyzet elemzése és az államelnökkel való egyeztetés után – a platformon dolgozó néhány száz ember életének védelme és a kritikus infrastruktúra biztonságának garantálása érdekében – a drón megsemmisítéséről döntött – számolt be a miniszter. „Gyors intézkedésként két román F–16-os vadászgépet küldtek a helyszínre tüzelési paranccsal. A drónt biztonságosan megsemmisítették. Robbanóanyaggal volt felszerelve” – írta Miruță, majd hozzátette, hogy a nemrég létrehozott közvetlen kommunikációs csatornán keresztül hivatalos megerősítést kapott az ukrán fél részéről, hogy „a drón nem ukrán eredetű”.

Nicușor Dan államfő csütörtökön gratulált a román hadseregnek és a két F–16-os vadászgép pilótáinak, miután megsemmisítettek egy robbanóanyaggal megrakott tengeri drónt a fekete-tengeri Neptun Deep platform közelében.

Az elnök elismerését fejezte ki a parti őrségnek is, amely késedelem nélkül jelezte, hogy drónt észleltek a térségben. Közlése szerint a művelet legfontosabb célja a tengeri platformon dolgozók életének megóvása és a létfontosságú infrastruktúra védelme volt.

„A leghatározottabban elítélem, hogy Oroszország részéről egyre több ilyen felelőtlen incidens történik. NATO-szövetségeseinkkel együtt továbbra is éberek vagyunk, készen arra, hogy megvédjük országunkat és elhárítsuk az efféle provokációkat” – írta az elnök az X-en. *(Agerpres)*



Újabb drón csapódott be Romániában

A védelmi minisztérium csütörtökön közölte, hogy egy drón lezuhant a Tulcea megyei Grindu településtől mintegy 4 kilométerre északkeletre, egy lakatlan területen. A tárca közleménye szerint szerdáról csütörtökre virradó éjjel 2:23-kor a hadsereg radarrendszere légi célpontok csoportját észlelte az ukrán határ közelében. A katonai parancsnokság a térségbe küldte a spa-

nyol légierő Romániában légtérvédelmi járőrszolgálatot teljesítő két F–18-as vadászgépet, valamint a román légierő egy IAR-330 SOCAT helikopterét a helyzet megfigyelésére. A térség lakosságát 3 óra 20 perckor figyelmeztették RO-Alert üzenetben drónok esetleges becsapódásának veszélyére. 3:21-kor egy drón behatolt a román légtérbe, mintegy 13 kilométerre ke-

letre Galactól. 3:24-kor a helikopter személyzete jelezte, hogy a célpont mintegy 4 kilométerrel északkeletre Grindu település közelében, Tulcea megyében, egy lakatlan területen lezuhant. A becsapódást tűz követte, amely magától kialudt. Személyi sérülésről vagy anyagi kárról nem érkezett jelentés – számolt be a tárca. A riasztást 3 óra 52 perckor fűjták le. *(Agerpres)*

„A nap 24 órájában készen állunk reagálni bármilyen lehetséges fenyegetésre”

A NATO megerősítette, hogy a román–ukrán határ közelében észlelt légi tevékenység miatt az éjszaka folyamán riasztott két spanyol F–18-as vadászgép a szövetség parancsnoksága alatt teljesített szolgálatot – jelentette csütörtökön az EFE.

A hírügynökségnek nyilatkozó NATO-illetékes közölte: a gépek azért szálltak fel, hogy figyelemmel kísérjék a helyzetet. Hozzátette, hogy a szövetség az ilyen incidensek ügyében szoros kapcsolatban áll a román hatóságokkal, és „a nap 24 órájában, a hét minden napján készen áll reagálni bármilyen lehetséges fenyegetésre”. A NATO megerősített légtérrendészeti missziója keretében a Romániában állomásozó F–18-asokat azt követően riasztották, hogy a román hadsereg radarjai 2 óra 23 perckor több légi célpontot észleltek az ukrán határ közelében.

A NATO csütörtökön az európai amerikai katonai célpontok elleni esetleges iráni támadásokról szóló sajtóértesülésekre is reagált. „A NATO felkészült bármilyen fenyegetés kezelésére, és kiáll valamennyi szövetséges ország védelme mellett” – jelentette ki ennek kapcsán az illetékes.

Az Európai Bizottság szóvivője, Anitta Hipper önmérsékletre szólította fel a feleket, és további diplomáciai erőfeszítéseket sürgetett. Mint mondta, az EU álláspontja szerint a fennálló problémákra csak a diplomácia kínálhat tartós megoldást.

A Financial Times szerdán teheráni forrásokra hivatkozva arról írt, hogy Irán európai amerikai katonai létesítmények megtámadását mérlegeli arra az esetre, ha Donald Trump amerikai elnök tovább eszkalálja a háborút. A lap értesülései szerint az iráni erők délkelet-európai amerikai katonai létesítmények elleni támadás lehetőségét is megvizsgálták. Lehetséges célpontként említették Bulgáriát, amely a múlt hónapban engedélyezte a bezmeri légitámaszpont használatát amerikai repülőgépek üzemanyag-utántöltésére. Egy újabb amerikai offenzíva esetén Ciprus is a lehetséges megtorló célpontok között szerepelhet.

A brit lap forrásai azt állították, hogy az iráni erők a Hormuzi-szoros tenger alatti optikai kábeleinek megrongálását is fontolóra vették. Az értesítéseket hivatalosan nem erősítették meg. *(Agerpres)*

magyarokat, éljünk bárhol is e nagyvilágban.

Mindezek tükrében szomorúan tapasztalom, hogy a politikai csatározásokban ezek az értékek kopnak meg leginkább a lelkekben és gondolkodásban. Amikor magyar-magyar ellen fordul, és megkérdőjelezi azt a tagadhatatlan és vitathatlan tényt, hogy összetartozunk, mert közös a múltunk, a jelenünk, és az kell legyen a jövőnk is. Ezeket nem szabad feláldozni a változó politika oltárán, mert ezáltal Szent István országának egységét bontjuk meg önmagunkban. A mindenkori magyar politikusoknak is követniük kell Szent István intel-

meit azért, hogy ne a pillanatnyi hatalmukat erősítsék, hanem hozzájáruljanak a mindenkori, a számunkra szent és sérthetetlen értékek ápolásához, a közös magyar kulturális örökség fennmaradásához a nagyvilágban. Ma is aktuálisak Szent István intelmei, amelyet fiának, Imre hercegnek írt „Az igaz ítélet és a türelem gyakorlásáról” című fejezetben, amelyeket jó lesz megfontolniuk az előjáróknak, ha másként már nem, de legalább lélekben szeretnék egybetartani Szent István egykori országát.

„A türelemről így beszél Pál apostol: »tanúsítsatok mindenki

íránt türelmet«. És az Úr evangéliumban: »Ha [türelemmel] kitar totok, megmentitek lelketeket«. Ehhez tartsd magad, fiam: ha becsületet akarsz szerezni királyságnak, szeresd az igaz ítéletet; ha hatalmadban akarod tartani lelket, türelmes légy. (...) Óvakodj bírónak lenni, ám örülj királynak lenni s nevezetni. A türelmes királyok királykodnak, a türelmetlenek pedig zsarnokoskodnak. Ha pedig egyszer olyasvalami kerül eléd, amelyben ítéletet hozni méltósággal összefér, türelemmel, irgalmommal, esküdözés nélkül ítélezz, így lesz majd koronád dicséretes és ékes.”

ORSZÁG – VILÁG

Visszatér a kánikula

Az ország több mint fele narancssárga hőségriasztás alatt fog állni pénteken, a nappali csúcshőmérsékletek elérhetik a 40 Celsius-fokot is. Az Országos Meteorológiai Szolgálat (ANM) előrejelzése szerint péntek 10 órától szombat 10 óráig a Bánságban, a Körösvidéken, Erdélyben, Olténiában, Moldva északi felében és Munténia délnyugati részében rekkenő hőség lesz, a maximumok 35-40 fok körül alakulnak, a legmelegebb a Bánságban, a Körösvidék és Olténia déli részén lesz. Fokozott hőterhelésre kell számítani, a hőmérséklet-páratartalom mutató meghaladja a kritikus 80 egységet. Az éjszakai levegő sem hűl le 20-25 fok alá. Összesen 27 megye érintett ezekben a régiókban. Ugyanakkor 12 moldvai és munténiai megyében sárga hőségriasztás lesz érvényben pénteken. A nappali csúcstértek 34-37 fok körül alakulnak, fokozott hőterhelésre kell számítani, a hőmérséklet-páratartalom mutató eléri és helyenként meghaladja a kritikus 80 egységet. Az éjszakai levegő hőmérséklete több helyen nem csökken 20 fok alá. *(Agerpres)*

Szeptember 7. és október 16. között vásárolhatják meg a diákok a számítógépeket

A kormány csütörtöki ülésén módosította az Euro200 elnevezésű számítógép-vásárlási programról szóló 2004/269-es törvény végrehajtási szabályait, hogy a támogatásra jogosult hátrányos helyzetű családokban nevelkedő tanulók és egyetemisták megvásárolhassák a gépeket. A kormány határozatot fogadott el a folyamat biztonságos lebonyolítása és a családok elkerülése érdekében, jóváhagyva az idei értéktalványok színét és sorozatszámát. A kabinet közleménye szerint idén 2339 tanuló és egyetemista részesül a 200 eurónak megfelelő utalványban, közel 500-zal többen, mint tavaly. Az utalványokat augusztus 31. és szeptember 11. között osztják ki, a kedvezményezettek szeptember 7. és október 16. között vásárolhatják meg a számítógépeket – emlékeztetett a kormány. A támogatásra azok a tanulók és 26 évnél fiatalabb egyetemisták jogosultak, akiknek a családjában az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az 500 lejt. *(Agerpres)*

Szeptemberben újra megnyílik a Róth Miksa Emlékház és Gyűjtemény

A nyári felújítás után újra megnyitja kapuit a buda-pesti Nefelejcs utca 26. szám alatti Róth Miksa Emlékház és Gyűjtemény. Szeptember 5-én és 6-án ingyenes programokkal és díjmentes látogatással várják a látogatókat. A vezetett programok ingyenesek, de előzetes regisztrációhoz kötöttek, így szombaton többek között az Újra nyitva! című évadindító tárlatvezetés, vasárnap pedig a Pincétől a padlásig: vendégségben Róth Miksánál című épülettörténeti séta. Vezetéssel látható a RÓTH160 időszak kiállítás, de iparművészeti ku-lisszatitkokba és Róth Miksa mindennapjaiba is betekintést nyerhetnek az érdeklődők. A regisztráció augusztus 24-én 9 órakor kezdődik – olvasható az intézmény honlapján. A Lakásmúzeum, a RÓTH160, a Mozaikok és üvegek című kiállítások, az alkotóműhely programok, valamint az épület előzetes regisztráció nélkül, díjmentesen látogatható. További információk a rothmuzeum.hu oldalon olvashatók. *(MTI)*

Inog Szent István országa

(Folytatás az 1. oldalról)

németek, szovjetek és megannyi népcsoport és nemzet vetette meg e tájon a lábát, majd továbbállt. Kétségtelenül Magyarország a legnagyobb veszteséget a trianoni szerződés által szenvedte. Anélkül, hogy elemeznénk az előzményeket és a békeszerződés feltételeit kialakító okokat, a mai napig tudjuk, érezzük, hogy ez igazságtalan döntés volt, amelyet csak ideig-óráig lehetett némiképpen kiigazítani a második világháború alatt a második bécsi döntéssel, de lehet, hogy

ez hosszú távon többet ártott, mint használt az akkor visszacsatolt területen lakóknak. Ma Szent István országa sokak számára nem az a történelmileg meghúzott határ, amelyet a nagy király birtokolt, s amely az évszázadok során változott, hanem az, ami egykor és ma is az anyaországiakat és a „határon túliakat” összetartja: a közös kultúra, a gyökerek, az anyanyelv, a magyar nyelv, ami világszerte egyedi, a népi hagyományok, és sorolhatnánk mindazokat a jegyeket, amelyek meghatároznak minket,

Szent István napja és az új kenyér ünnepe Marosvásárhelyen

(Folytatás az 1. oldalról)

A továbbiakban a Borsika néptáncegyüttes mutatta be műsorát, majd Kovács Mihály Levente, Marosvásárhely alpolgármestere, az esemény házigazdája osztotta meg ünnepi gondolatait az egybegyűttekkel. Ezt követően Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának képviselőjében Dévai Erika konzul szólt a jelenlévőkhöz.

A rendezvény ezzel legmeghittebb pillanatához, az új kenyér megáldásához érkezett. A történelmi egyházak nevében Antal Zoltán-László római katolikus plébános, Jakab István református lelképásztor, az Erdélyi Református Egyházkerület missziói előadója, Papp Noémi evangélikus és Szakács

György unitárius lelképásztor mondott áldást.

Ezután Boczog Botond az István, a király rockoperából adta elő az Oly távol vagy tőlem című dalt.

Az ünnepi alkalomra sültött és megáldott óriáskenyérből – amit népviseletbe öltözött fiatalok osztottak szét – idén is az Eldi pékség jóvoltából részesülhettek a marosvásárhelyiek. Az együttlétet az idén húszéves Csikmadarasi Népi Zenekar koncertje zárta.

Az új kenyér ünnepére érkezők nemcsak a megszentelt eledellel és zenei élménnyel térhettek haza, a színpadnál ugyanis megcsodálható volt a Szent Korona és a koronaékszerek másolata, néhai Szabó Albert képzőművész alkotásai.

Magas rangú elismerések kulturális tevékenységért

Tarr Zoltán társadalmi kapcsolatokért és kultúráért felelős magyarországi miniszter állami és miniszteri díjakat adott át a Társadalmi Kapcsolatokért és Kultúráért Felelős Minisztériumban augusztus 20. alkalmából szerdán.

Tarr Zoltán Népművészet Mestere díjat, Kallós Zoltán Külhoni Magyarságért díjat, Bánffy Miklós-díjat, Bessenyei György-díjat, Csokonai Vitéz Mihály-díjat, Martin György-díjat, Népművészet Ifjú Mestere díjat, Móra Ferenc-díjat, Pauler Gyula-díjat és Szinnyei József-díjat adott át a minisztérium dísztermében.

A díjakkal a népművészet, a közművelődés, a muzeológia, a könyvtári és levéltári szakma, valamint a külhoni magyar közösségek szolgálatában végzett kiemelkedő munkát ismerik el.

A miniszter elmondta, régi hagyomány, hogy Szent István ünnepe előestéjén adják át ezeket az elismeréseket, „hiszen ez az ünnep minden évben ugyanazt a kettős kérdést teszi fel nekünk: mit őrzünk meg abból, amit ránk bízta, és mit teszünk hozzá ahhoz, amit majd tőlünk örökölnék”. Továbbá örömet fejezte ki amiatt, hogy „a magyar nép ez év tavaszán újra visszatallt Szent István, Széchenyi és Antall József útjára”. Helyünk Európában, a megoldást és együttműködést keresők között van – tette hozzá, majd úgy folytatta: ez az út „ugyanakkor erős nemzeti öntudatot követel, és nyelvünk, kultúránk magas szintű ápolását várja el tőlünk”. A kultúra fontosságáról szólva azt kifejtette, ez a terület „szövet, ami összetartja és meghatározza az országot, másként fogalmazva minden cselekedetünk a kultúra szövetében zajlik, és itt nyer értelmet”. Mint kifejtette, „a kultúra által értelmezzük közös történelmünket és helyünket a világban, ebből fakadnak, ezáltal jelennek meg legfontosabb értékeink is”. Kijelentette: nem véletlen, hogy – hasonlóan sok korábbi, hegemoniára törekvő rendszerhez – az elmúlt másfél-két évtized „fura urai” is a kultúra területén kezdték, és kemény kézzel igyekeztek véghezvinni az ország és a társadalom átalakítását célzó tevékenységüket.

Az új kormány feladata felszabadulást hozni, megszüntetni a politikai befolyást, átláthatóvá és értékalapúvá tenni a támogatási lehetőségeket – részletezte Tarr Zoltán. (MTI)

Augusztus 20-i ünnep Budapesten

Felvonták a nemzeti lobogót az Országház előtt

Az augusztus 20-i állami ünnepen katonai tiszteletadás mellett Baka András köztársasági elnök, Magyar Péter miniszterelnök és Forsthofer Ágnes, az Országgyűlés elnökének jelenlétében vonták fel csütörtök reggel a Parlament előtti Kossuth Lajos téren Magyarország nemzeti lobogóját, majd a honvéd tisztjelöltek letették az esküt.

A lobogót a Himnusz hangjaira a Magyar Honvédség díszegysége vonta fel. Az eseményen közreműködött a központi katonazenekar és a nemzeti lovas díszegység. A ceremónián részt vett Ruszin-Szendi Romulusz honvédelmi miniszter, állami és katonai szervezetek képviselői, a diplomáciai testület tagjai, valamint érdeklődők százai. A lobogó felvonása után a honvéd tisztjelöltek letették az esküt.

Ruszin-Szendi Romulusz honvédelmi miniszter felszólalásában többek között elmondta, hogy a tiszti eskü, a tiszti rang nem csak rang, felelősség is. A honvédelmi miniszter az esküt tevő honvédtisztekhez szólva köszöntőjében arról beszélt, az eskü szavai nem azon a napon válnak fontossá, amikor ki mondják őket, hanem azokon a napokon, amikor nehéz megtartani őket, majd azt kérte a honvédtisztektől, hogy amikor döntési helyzetbe kerülnek, jusson eszükbe az eskü, amit most tesznek. Felidézte: a katonák ma is esküjük szellemében élnek, és a hazájukat szolgálják. Példaként említette, hogy Pakson „építik a bal partot”, Budapest északi részén gondoskodnak a vízellátásról, nemrég részt vettek erdőtűzek oltásában, miközben sok katona külföldi misszióban szolgál. Felhívta a figyelmet arra: a tiszti eskü, a tiszti rang nem csak rang, hanem felelősség is azokkal szemben, akik rájuk bízta a döntést. Felelősség a katonáitokkal és Magyarországgal szemben – jegyezte meg a tárcavezető.

Ruszin-Szendi Romulusz kifejtette: nemcsak az ország számít a katonákra, hanem a kormány is, amelynek számos tagja részt vesz a tiszttartáson, a miniszterelnök pedig beszédet is mond. Úgy fogalmazott: a mai magyar kormány ismeri és elismeri a magyar katonákat, mindazt, amit tettek a múltban, és amit az esküt tevő fiatal tisztek vezetésével meg fognak tenni. Az esküt tevőktől azt kérte, legyenek jó tisztek, szolgáljanak úgy, hogy azt tartják szem előtt, saját magukra rábízna-e a gyermeküket, ha baj van. Ha így szolgálnak, és a tükör előtt erre igennel tudnak válaszolni, bizonyosan jó tisztek lesznek – fogalmazott.



Fotó: MTI/Bruzák Noémi

Idén a Parlament előtti Kossuth Lajos téren csaknem 170-en tették le katonai esküjüket: az MH Ludovika Zászlóalj állományában idén végzett tisztek, valamint hivatásos, szerződéses és tartalékos tisztek, akik az elmúlt egy évben csatlakoztak a Magyar Honvédség valamelyik katonai szervezetéhez. A honvédtisztek fogadalmukat kardrántással, és „A hazáért mindhalálig!” felkiáltással erősítették meg.

Az avatás végén a Magyar Honvédség három Gripen vadászgépe úgynevezett díszelő áthúzással, piros, fehér, zöld csíkot húzva repült át a Kossuth tér felett, köszöntve az esküt tett tiszteket. Magyar Péter miniszterelnök a frissen felavatott honvédtisztek előtt tartott ünnepi beszédében az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hőseit, Görgei Artúrt, Damjanich Jánost és Klapka Györgyöt állította követendő példaképként. Emlékeztetett arra, hogy a forradalmat követően néhány hónap alatt kellett megszervezni egy valódi magyar honvédséget.

Ehhez kellett Görgei Artúr, akinek a története arra tanít minket, hogy a katonai vezetés nem hangerő vagy egyenruha, hanem tudás, felkészültség és felelősség kérdése – mondta, majd hozzátette, a szerb gyökerű Damjanich János története arra emlékeztet, hogy a haza egy vállalat, közösség, hűség. Aki ezt a hazát sajátjának érzi, az dolgozik érte, és a szükség esetén megvédi. Klapka György pedig a kitartás szimbólumává vált azzal, hogy amikor a szabadságharc már elbukott, Komárom még kitartott. Amikor pedig átadta az erődöt, olyan feltételeket harcolt ki, ami védelmet jelentett a katonáinak is. A jó parancsnokot nem az mutatja meg, hogy hány ember áll mögötte, hanem az, hogy ő mennyire áll a rábízottak mögött. Mert a jó tiszt felelősséget vállal – mondta többek között Magyar Péter, aki kijelentette: egy működő országban a honvédnek nem egy politikai oldalt, hanem a hazáját kell szolgálnia. Kormányok jönnek, mennek, de Magyarország marad, ezért a magyar honvéd esküje nem egy kormánynak, nem egy miniszterelnöknek, nem egy pártnak szól, hanem Magyarországnak és a magyar embereknek.

„Magyarország miniszterelnökeként nem azt kérem önöktől, hogy értsenek velem mindig egyet, azt kérem, hogy legyenek jó, hű katonái az országnak (...), tartsák be a törvényeket, és vigyázzanak az embereikre” – hangsúlyozta Magyar Péter. (MTI)

Állami kitüntetések adtak át

Állami elismeréseket és kitüntetések adtak át Baka András köztársasági elnök, Magyar Péter miniszterelnök és Forsthofer Ágnes, az Országgyűlés elnöke az augusztus 20-i nemzeti ünnep alkalmából csütörtökön az Országházban.

A magyar emberek tudásának, kitartásának és bölcsességének köszönhetjük, hogy bő ezer év után is itt vagyunk – mondta Baka András köztársasági elnök köszöntőbeszédében. Hozzátette: az országot ma is sokak tudása, kitartó munkája és tehetsége viszi előre, és közülük köszöntik most azokat, akiknek kiemelkedő teljesítményét állami kitüntetéssel ismerik el.

Az államfő kiemelte, ez az alkalom nem a politikáról szól: nem politikai oldalról, világnézetek vagy meggyőződések mentén ismerik el az embereket, hanem annak mentén, hogy mit alkotott, mit fedezett fel, mit tanított, mit gyógyított meg, milyen közösséget épített, milyen tudást adott tovább. Magyarországnak több mint ezer éve nemzedékek közös műve, de

minden nemzedékben vannak olyan személyek, akik teljesítménye kiemelkedik, mert többet tesznek hozzá a közös műhöz, mint amit bárki elvárhatna tőlük.

Ezekben a kitüntetésekben benne van a magyar emberek megbecsülése és hálája, a köszönet az eredményért és mindazért, ami mögöttük van. A fáradtságos hétköznapiokért, a kitartásért, a lemondásokért, a kudarcokért, az újrakezdésekért – mutatott rá Baka András.

Ezen az eseményen nagyon különböző életutak találkoztak – fogalmazott az államfő, hozzátéve: van, akinek a nevét egy egész ország ismeri, míg mások munkája kevésbé látványos. Van, aki műveket, más tudományos eredményeket hagy maga után. Ami közös bennünk, hogy Magyarország gazdagabb lett általuk – hangsúlyozta.

Az ünnepségen Cserhalmi György Kossuth-díjas színművész, a nemzet színésze a Magyar Érdemrend nagykeresztjét vehette át. (MTI)



Fotó: MTI/Szigetváry Zsolt



1023. szám

A Bolyaiak Székelyudvarhelyen

Oláh-Gál Róbert

Az UNESCO a 2023-as évet Bolyai-emlékévknek nyilvánította. Erre a Haáz Rezső Múzeum már korábban készült, és eltervezett egy nagyszerű, a 21. századi követelményeknek eleget tevő multimédiás Bolyai-emlékkiállítás. Székelyudvarhelyen a *Bolyai – Erdély génusza* című emlékkiállítást végül 2024. június 22-én, szombaton 16 órakor nyitották meg a Haberstumpf-villában, a Múzeumok éjszakája rendezvényt sorozat részeként. Bár anyagi okokból a megnyitó csúszott, a kiállítás töretlen népszerűségnek örvend. A tárlat megvalósulását kettős beharangozó könyvbemutató is megelőzte a Székelyudvarhelyi Képtárban 2023. január 20-án.

A Bolyai család története szorosan összefonódik Székelyudvarhely környékével. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc után a család ősi fészkeben, a Szeben megyei Bólyán a magyarság megfoghatkozott, és a románsággal való kapcsolat elmérgesedett. Miután a forradalmi események során a birtokot kifosztották, és a gazdaságot folyamatos zaklatások érték, Bolyai Gergely – Bolyai Farkas kisebbik fia, a zenezeni – Fenyédre költözött, s ott is hunyt el.

Ezzel az áttelepüléssel kerültek a megmaradt Bolyai-relikviák Székelyföldre. Bolyai Gergely fia, VIII. Bolyai Gáspár (1855–1932) Székelyudvarhelyre költözött, majd székelybethlenfalvi és fenyédi nótáriusként (jegyzőként), később kataszteri biztосként és királyi közjegyzőként tevékenykedett. Miután ősi birtokát elárverezték, élete végén Székelyudvarhelyen, a Bálint utcában élt nagy szerénységben, ahol 1932. július 4-én (hétfőn) hunyt el 77 éves korában¹.

Nos, a napokban Kása Zoltán ki-kereste az 1930-as évekig még Székelyudvarhelyen létezett Bolyai-relikviákról szóló írásokat, cikkeket. Még Nyíró József, a híres székely író is beszámol VIII. Bolyai Gáspárnál megejtett látogatásáról.

A Székelyudvarhelyen őrzött Bolyai-relikviák sorsa

A hagyaték udvarhelyi szála a két világháború közötti időszakban kapott nagyobb nyilvánosságot, amikor Léway Lajos egy 1932-ben megjelent, nagy hatású sajtócikkében részletesen beszámolt a Székelyudvarhelyen élő, ekkor már hetvenhat esztendőс Bolyai Gáspárról. Bolyai Gáspár nem volt más, mint a marosvásárhelyi polihisztor professzor, Bolyai Farkas édesunokája. Léway megrázó és tiszteletteljes riportjából kiderül, hogy az aggasztán utód rendkívül szerény, szinte szegényes anyagi körülmények között élte mindennapjait Székelyudvarhelyen. Ugyanakkor a szűkös és méltatlan anyagi helyzet sem ingatta

meg abban a mély kegyeletben és rendíthetetlen hűségben, amellyel a zseniális nagyapa hagyatékának rámaradt részét védelmezte és gondozta.

Léway Lajos leírása alapján a székelyudvarhelyi szoba szinte valóságos, intim tudománytörténeti múzeumként működött. Az ott őrzött relikviák közvetlen betekintést engedtek Bolyai Farkas alkotói műhelyébe és a család belső életébe. A szobában féltve őrzött kincsek között a következők szerepeltek:

- A híres, korszakalkotó és a nemeuklideszi geometriát megalapozó főmű, a *Tentamen* (1832) megírásához használt eredeti vaspáva (vaspenna). Ez a fémtoll nemcsak egy használati tárgy volt, hanem a megfeszített, éjszakába nyúló szellemi munka szimbóluma is, amellyel Farkas a bonyolult matematikai képleteket és a szedőknek szánt utasításokat papírra vetette.

- Kiterjedt, bensőséges hangulatú családi levelezések, amelyek rávilágítottak a családtagok közötti intellektuális és érzelmi kapcsolatokra, a mindennapi gondokra, valamint Farkas és János olykor feszült, mégis mélyen egymásra utalt viszonyára.

- Kézíratos, gondos kézzel vezetett családfák, amelyek a nemzedékek egymásutániságát, a Bolyai-vérvonala elágazásait rögzítették, biztonyságot szolgálva a család történeti önreflexiójára.

- Valamint több, rendkívüli művészi minőséget és felbecsülhetetlen történeti értéket képviselő olajfestmény, amelyek a szoba falait díszítették, állandó jelenlétet biztosítva az ősöknek az unoka mindennapjaiban.

Léway Lajos 1932-es korabeli tudósításában – a korabeli közvélekedésre és a képek magas színvonalára hagyatkozva – úgy vélte, hogy a Bolyai Gáspár udvarhelyi szobájában függő olajképek a korszak legnevesebb és legünnepeltebb magyar festőművésze, Barabás Miklós ecsetjétől származnak. A cikk szerint a portrék magát Bolyai Farkast (a marosvásárhelyi református kollégium világhírű professzorát), második feleségét, a somorjai Nagy Terézt, valamint közös fiukat, Bolyai Gergelyt, Gáspár édesapját ábrázolták.

A legújabb művészettörténeti, leltári és történeti kutatások tükrében azonban ez a korabeli attribúció ténybelileg tévesnek bizonyult, s a modern tudomány korrigálta a sajtó tévedését. Amint azt Apor Eszter és Oláh-Gál Róbert *Bolyai Farkas arc-képfestője, Szabó János festőművész* című monográfia-értékű szakkönyve részletesen és forrásértékű dokumentumokkal bizonyítja, a szóban forgó festmények valójában Barabás Miklós egykori mesterének, Szabó János festőművésznek az alkotásai.

Ez a kritikai helyesbítés egyáltalán nem csonkítja, sőt jelentősen nö-

veli a képek eszmei, művelődéstörténeti értékét. Szabó János ugyanis nem csupán egy külső megrendelésre dolgozó művész volt, hanem személyesen is rendkívül szoros, szinte sorsszerű kapcsolatban állt a Bolyai családdal. Szabó János maga is a marosvásárhelyi kollégium diákja volt, és közvetlenül Bolyai Farkas tanítványaként sajátította el matematikai és reáltudása egy részét. A professzor és a diák-művész közötti kapcsolat így túlmutatott a szokásos festő-modell viszonyon. Szabó János pontosan ismerte Farkas karakterét, intellektusát és emberi nagyságát. Ebből adódóan a székelyudvarhelyi szobában őrzött portrék sokkal közvetlenebb, mélyebb és személyesebb köteléket tükröznek a professzor és az alkotó között, mint azt a korábbi felületesebb sajtóközlemény feltételezte. A képekben a tanítvány tisztelete és a mester egyénisége egyszerre van jelen.



Bolyai Farkas – Szabó János festménye

A 20. század első évtizedeiben Székelyudvarhely valóságos kincsesbányája volt a Bolyai-relikviáknak. VIII. Bolyai Gáspár Bálint utcai kis szobájában, majd halála után, örökbe fogadott fia, Bolyai Gábor Dénes (volt közkórházi gondnok) bethlenfalvi kúriájában őrizték a világviszonylatban is egyedülálló hagyatékot.

Nyíró József cikke a Székelybethlenfalván őrzött, méltatlanul elfeledett Bolyai-hagyaték drámai sorsát és állapotát mutatja be. 1932 júliusában hunyt el Székelybethlenfalván Bolyai Gáspár, a világhírű Bolyai Farkas unokája, a községi nótárius, aki élete során az utolsó Bolyai-le származottként élt a falu kúriájában. Nyíró ellátogatott a faluba, ahol Bolyai Gáspár örökbe fogadott fia, Bolyai Gábor Dénes fogadta, aki kegyelettel őrzi a nagy ősök fennmaradt tárgyait és iratait. A cikk bemutatja egy öreg, ütött-kopott láda tartalmát, amely tele van rendezetlen, sárgult, pusztulásra ítélt dokumentumokkal: Bolyai Farkas 1804-es marosvásárhelyi professzori meghívója (Teleki Mihály és társai aláírásával), Bolyai Farkas 1851-es nyugdíjazási okirata, amelyet Lészai Lajos írt alá, Bolyai János kézzel raj-

zolt, angol felíratos Shakespeare-portréja, Bolyai János latin nyelvű térképe és nehezen olvasható levelei, Bolyai Gáspár saját versei és végbizonyítványa, valamint különféle családi és erdélyi történeti dokumentumok. A riportból kiderül, hogy a marosvásárhelyi kollégiumban anyagi eszközök hiánya miatt nem tudott megvalósulni a tervezett Bolyai-múzeum. A kollégium korábban visszatásította a tárgyak és dokumentumok átvételét a múzeumi keret hiánya miatt. Nyíró József keserűen állapítja meg, hogy Erdély két legnagyobb zsenijének – Bolyai Farkasnak és Bolyai Jánosnak – emléke és felbecsülhetetlen értékű szellemi öröksége a megfelelő támogatás hiányában egy szegényes falusi ládában hever pusztulásra ítéelve.

Pontos hivatkozás: Nyíró József: Felbecsülhetetlen értékű Bolyai-relikviák a bethlenfalvi nótárius öreg ládjában. *Keleti Újság*, XVI. évfolyam, 59. szám, 1933. március 12. (vasárnap), Kolozsvár, 7. oldal.

A Székelyudvarhelyen és környékén fellelhető legfontosabb emlékek részletes összefoglalása:

- Olajfestmények.* Bolyai Farkast, második feleségét (Somorjai Nagy Teréziát) és fiukat, Gáspárt ábrázoló nagy értékű képek, melyeket később Tompa László költő vett gondozásába. Itt teszek egy nagyon fontos megjegyzést: A festményeket a székelyudvarhelyi születésű Szabó János festhette, és nem Barabás Miklós! Barabás Miklósnak valóban mestere volt Szabó János, ahogy ezt Barabás Miklós megírta az önéletrajzában, hogy Szabó piktortól tanul rajzolni. Ha igazak a cikkben tett állítások, akkor is, ezeket az olajfestményeket Betegh Pál laptulajdonos megvásárolta, vagy valamelyik múzeum vagy raktár alagsorában porosodnak. Szabó János nem szignálta a festményeit, és nem is jegyezte őket, ellentétben Barabás Miklóssal, aki szignálta is és jegyzéket készített a műveiről. Ez a perdöntő bizonyítéka annak, hogy a képeket nem Barabás Miklós festette. A festményei ma is lappanghatnak valahol, csak éppen nem tudjuk, hogy kiket ábrázolnak!

- Személyes író- és használati eszközök.* Bolyai Farkas leleményes gyertyatartója, két érc iratnyomója és az a vaspenna (toll), amellyel az 1833-as korszakalkotó *Tentament* írta.

- Reményi Ede dedikált fényképe.* A híres hegedűművész fotója „Bolyai Gergely, hegedűs kollégámnak” dedikációval, miután Gergely a kastélyban Paganini-darabot játszott neki. Később Szabó András kollégiumi igazgató őrizte.

- Bolyai János hegedűje.* A nevezetes hangszer, melyen a matematikus a híres bécsi párbajai után játszott. VIII. Bolyai Gáspár sajnos még életében elajándékozta.

- A vaspántos levelesláda iratai.* Több évszázad családi dokumentumai: az ezeréves kézírásos családfa (Töhötöm vezérig visszavezetve), Bolyai Farkas 1804-es professzori meghívója és 1851-es nyugdíjazási okirata, valamint Bolyai János latin térképe egy Shakespeare-rajzzal.

A meghíušult múzeum és a „Tentamen-pör” háttére

A családnak komoly szándéka volt a relikviák közkinccsé tétele. Bolyai Gábor Dénes a súlyos gazdasági helyzetben megkereste a marosvásárhelyi református kollégiumot egy Bolyai-múzeum felállítása érdekében. Be is küldött néhány becses darabot (Bolyai János szótárát, gyertyatartót, levélnyomtatókat, pecsét-

nyomót és genealógiai iratokat). A kollégium azonban „anyagi eszközök hiányában” kénytelen volt elutasítani a múzeum megalapítását, így a tárgyak visszakerültek a családhoz.

Ezt megelőzően a csíktusnádi Betegh Pál laptulajdonos és újságíró megvásárolta VIII. Bolyai Gáspártól a nála lévő tárgyi hagyatékot és a Bolyaiaktól származó szerzői jogokat. Ebből a tranzakcióból és a jogi követelésekből származott a korszak híres és szövevényes jogi vitája, az úgynevezett *Tentamen-pör*.

Korrektciók a korábbi kutatások fényében

A székelyudvarhelyi hagyaték részét képezte az a hivatalos tanúsítvány is, amelyet 1824-ben állítottak ki Felső-Fejér vármegye hités assessorai Bolyai Farkas apjának, Bolyai Gáspárnak a mindennapi jegyzőkönyve alapján. Ez az okirat két ponton is áúrtá az addig ismert életrajzi adatokat:

- A születési dátum pontosítása:* A tanúsítvány készítői az apai jegyzetek („hatesztendő és 17 hetes korában”) alapján visszaszámolva tévesen 1775. február 12-ét jelölték meg Bolyai Farkas születésnapjaként. Ezt maga Bolyai Farkas korrigálta a Magyar Tudós Társaságnak 1840-ben küldött önéletrajzában, tisztázva, hogy valójában *1775. február 9-én* született Bólyában.

- Az enyedi iskolakezdés ideje:* Az apai napló szerint a kis Farkast már *1781. június 10-én* Nagyenyedre viték a kollégiumba. Ez cáfolta a korábbi életrajzi vélelmeket, amelyek szerint csak szeptemberben kezdte meg tanulmányait; a gondos apa szándékosan hónapokkal a nyári szünet előtt küldte el fiát, hogy megszokja a kollégiumi levegőt.

Érdekességgként megemlíthető, hogy Bolyai Farkas egy másik híres, szürke-fekete, 150 cm hosszú faládája – amelyet még szüleitől kapott enyedi diák korában – már korábban, 1887 májusában bekerült a marosvásárhelyi kollégiumba Bolyai Gergely jóvoltából. Abban gyermekkori jegyzeteket, orvosi recepteket, borotvákat és édesanyja, Pávai Vajna Krisztina glacé női kesztyűjét őrizték.

Összegzés

Az utóbbi időben Kása Zoltán emeritus professzor nagyon intenzív és hatékony kutatásokat végzett, hogy feltérképezze az összes ma élő Bolyai-leszármazottat. A nőági leszármazottakat is. Kutatásait főleg a Facebook-oldalán tette nyilvánossá, de a kutatásnak lényegi összefoglalója itt is olvasható és tanulmányozható:

<https://ematlap.hu/gazdasag-technika-muveszet/bolyai-janos-utodai/>
Együtt is kutattunk csíktusnádi Betegh Pál laptulajdonos, lapkiadó, újságíró hagyatéka után, mert tudomásunk volt arról, hogy Betegh Pál megvásárolta VIII. Bolyai Gáspártól a nála lévő Bolyai tárgyi hagyatékot, sőt a Bolyaiaktól származó szerzői jogot is. Ebből aztán nem kis bonyodalom származott, többek között a híres Tentamen-pör is!

Bár a 20. század harmincas éveiben a relikviák visszazárultak a vén székelyudvarhelyi és bethlenfalvi ládákba, a modern kor – és a Haáz Rezső Múzeum munkássága – végül igazságot szolgáltatott az örökségnek. A 2024-ben megnyílt állandó kiállítás méltó helyet biztosít Erdély két legnagyobb zsenijének, megvalósítva azt az álmot, ami anyagiak híján egy évszázada még meghíušult.

¹ Székely Közélet, 1932. július 9.

A természet kalendáriuma (DCCXXXV.)

Kiss Székely Zoltán

Ebben a hosszan tartó aszályban a XVII. században élt **Ewald Christian von Kleist** német költő **A Tavasz** című poémájának Zápor részének első soraival kérelve az esőt vágok neki heti sétámnak:

Újítsd meg hús záporoddal
Ötet, óh kegyelmes ég!
És áraszd el jósággoddal
A földet, mely öszveég...

Csokonai Vitéz Mihály mesteri fordítása méltó a német költő legjelentősebb művéhez. Ma is élvezetes olvasni, ahogy a hatásosan megválasztott képvilág hűen ábrázolja a szeszélyesen változó természetet.

Jön az áldás valahára.
Jön a felhőkön ide,
Ott tornyodzik s nemsokára
Patak-módra omlik le.

Már a szél száguld előtte,
A fák levelin mozog,
Fut a vetésen s közöttte
örvény-módra kavarog.

A pamutforma párának
Kárpitja alá vonult
A nap, és az ég aljának
Fénye halványan kimúlt.

Árnyék s éjszaka terül el
Völgyeken és halmokon,
Édes borzadással hűl el
A természet azokon.

Apró ezüst perecekkel
Göndörödvén habosan,
(Mellyek terjedő szélekkel
Tűnnek el játékosan)

A víz felső ábrázatja
Öblögeti a fűzfát;
És az esőt kimutatja,
Mellyet a szem még nem lát.

Most már ugyancsak fecserli
A felhő a vizeket
S mintegy keresztülteléli
Vászonszállkint ezeket.

Zuhogva omlik belőle
Bogyborékos zápora;
Alig oltalmaz meg tőle
Az égerfa sátora.

A kis nép, mely a tájékon
Gyönyörű nótákat fűjt,
Elhallgatott az árnyékon
És enyhős bokrokba bújt.

A gyapjas nyáj is fáztában
Holmi törzsökök körül
Az ágfedél oltalmában
Egy hársvölgyön körbe gyűl.

A pusztult égen s mezőben
Csak a fecskék látszanak,
Hogy csoporttal az esőben
A tóra nyilallanak. –

Azok a barna szemhéjak,
Mellyek a világ szemét
Fedik most, – a gőzkaréjok –
ím, felnyílnak szerteszt.

Csillog az ég friss színekkel
És a függő tengerek
Elfolyván tiszta cseppekkel,
A szellőn ellengenek.

Nevet a föld virágokkal,
Örömmel minden tele,
Mintha az ég záporokkal
Maga csorgott volna le.

De napnyugatról egyszerre
Újabb teherre kapott,
Felhők vitorláznak erre
És elfogják a napot.

Ismét bőséggel csorgatják
Tóvá vált záporjukat,
És mint emlők, úgy szoptatják
A szomjú parlagokat.

Ezek is kifognak végre;
És egy sugárokból szőtt
Aranyzápor száll az égre
S betölti a levegőt.

A kősziklák zöld pompája
A napra kikönyököl,
Felhőkkel beplántált tája
Szemfényvesztve tündököl.

Egy szivárvány öv módjára
Körülfogja az eget
És a tengerben magára
Jobbra, balra nézeget.

Bár megjönne már az eső áldása.

Még tart a Perszeidák augusztusi tűzijátéka. S látható volt egy szép részleges napfogyatkozás is a Kárpát-medencéből. Ritkán írok elmúlt természeti eseményekről, de most egy fénykép erejéig kivételt teszek. A mellékelt fényképet Nyitrai Balázs készítette. Zamárdinál kiszámolta pontosan, hogy bemenne a Balatonba, egyetlen helyről így fotózza le a napfogyatkozást: az el nem takart napszeletbe éppen belefér a tihanyi apátsági templom kettős tornya.

Hasonlóan pontos, csillagászati pontosságú, mint annak előrejelzése, hogy mikor lesz újra napfogyatkozás. A következő három év kivételes időszak lesz a csillagászat szerelme-seinek. Három teljes napfogyatkozás lesz látható a Föld különböző pontjairól. A 2027. augusztus 2-i Izlandtól a Földközi-tenger nyugati térségéig lesz látható. Ez lesz az első teljes napfogyatkozás 1999 óta, amelyet Európa szárazföldjéről lehet majd megfigyelni. Egy évvel később, január 26-án Egyiptomban, Líbiában és Dél-Spanyolországban lesz látható teljes napfogyatkozás. A Hold árnyéka Luxor fölött is átvonul majd. A harmadik 2028. július 22-én Ausztráliában és Új-Zélandról lesz észlelhető.

A Kárpát-medencében a következő részleges napfogyatkozásra 2027. augusztus 2-ig kell várni, a következő gyűrűs napfogyatkozás tőlünk majd csak 2075. július 13-án lesz látható, a következő teljes pedig 2081. szeptember 3-án következik be.

Bizony, kedves Olvasóm, többségünkben ezt már mi nem fogjuk látni...

Augusztus 21-én emlékezzünk meg **Forró Magdolnáról**. Az 1904. augusztus 21-én született, világszerte ismert fizikusnő hazánkban először kezdett a kozmikus sugárzás kutatásával foglalkozni. Göttingeni tanulmányútja után, 1930-ban kozmikus sugárzást mérő laboratóriumot létesített a **Pázmány Péter Tudományegyetemen**. Férjével, **Barnóthy Jenő**vel együtt végzett vizsgálataik a sugárzás intenzitásának és a Föld mágneses erőterének a kölcsönhatására vonatkoztak. Mivel a további mérésekhez vastag abszorbens rétegre volt szükség, újabb mérőlaboratóriumukat a dorogi bánya egyik 315 méter mélységben fekvő járatában rendezték be. A háború után megkísérelték újraindítani a sugárkutatást, de kevés eredménnyel, 1945 után férjével elhagyták az országot. Az Egyesült Államokban asztrofizikával kezdtek foglalkozni. Kiemelkedőt alkottak a gravitációs lencséknek a kvazárokra gyakorolt hatásának tanulmányozásában. A témában 40 tudományos publikációt tettek közzé a hatvanas és hetvenes években. Érdekes biofizikai kísérleteket végeztek, megalapították a **Biomagnetic Societyt**. Forró Magdolna adta ki 1964-ben a **Biological Effects of Magnetic Fields** című két kötetes művet.

Az augusztus 23-tól szeptember 23-ig tartó csillagászati hónapot szűz havának nevezik, noha a Nap a valóságban már egy bő hónappal később lép a csillagképbe. Egykor az augusztust, az aratás, betakarítás hónapját értették alatta. Az antikvitásban a kalászos szűz-anyaistennő, Déméter hónapja. Egyiptomban a gabona-napisten Ozirisz nővér-felesége, Ízisz égi képmása volt. Örökösük a keresztény Szűzanya, Mária lett.

A Szűz (Virgo) csillagkép legfényesebb csillaga a nappálya



Nyitrai Balázs – Napfogyatkozás a tihanyi apátsági templomtornyok mögött, 2026. 08. 12.

szomszédságában pislogó Spica (Kalász). A mezopotámiai eredetű elnevezés abból az időből származik, amikor a kalász beérését az égi Kalász aranyba, fénybe öltözése jelezte. Valamikor a neolitikumban, a Kr. e. 7–5. évezredben adhatott jelt a Kalász az aratás megkezdésére. Erre az időre „emlékszik” vissza **Vergilius** IV. eclogájában, amikor a sarlós Saturnus aranykorát, a Szűz uralmát énekli, és visszatértét jósolja meg, amiért is a keresztény utókor „tisztelőtbeli kereszténynek” tekintette.

26-án, 1905-ben született a fametszetek **Varázslója**, Gy. Szabó Béla. 70. születésnapjára, 1975-ben Horváth István e verssel köszöntötte barátját az **Utunkban**:

Varázsló, kinek varázsvésője
három világrész fölött villogott,
szépre leső szem, nyugtalan vadász,
ki a világra a gyönyörködés
napját idézed, hogy a balgaság
meglátva magát, szégyenkezzék, és
mikor az erdők lángban táncoltak,
látalak, igen, akkor is, mikor
vadállathanggá változott, s a szív
vérében tombolt az örült sóhaj.
A fényt futtattad át az erdön,
hogy elseperje a korom, láng nyomát.
Cikkanó fecskéd a nap felé száll
fénysebességgel, hogy az úrhajók
szembeköpjék a hadirakétákat,
míg a pörgésében meggyorsult körhinta,
vidám sodrásában, egy gyűrűbe fogja
az emberiséget.
Én neked azt is elhiszem, barátom,
hogy a fekete bivaly, amelyet
fürdetsz a Szamos hullámpilléiben,
leveti az éjt, megfehéredik.
Feléd a napok térdet hajtának,
s siqueirosi, kemény kézfogással
búcsúzik az alkony.

Augusztus 27-én, 1866-ban látta meg a napvilágot **Terlanday Emil János** természettudós, a barlangok és a kristályszerkezetek kutatója. Kőszegen, Sopronban, Pannonhalmán, majd Esztergomban tanított. Munkáiban a jégbarlangok keletkezésével és a kristályok, illetve testek szerkezetével foglalkozott. Számos művet jelentett meg ezekben a témákban, magyar és német nyelven. Kettőt emelek ki közülük: **A sziliczei jégbarlangról (Természettudományi Közlöny, 1893, 1896); Zur Frage der inneren Struktur der Kristalle (Neues Jahrbuch für Mineralogie, 1914).**

Lassan véget ér A nyár. **Kosztolányi Dezső** szomorkás versével kezdem a búcsúzkodást tőle:

A nyár az én szerelmem, érte égek,
halálthozó csókjára szomjazom,
erdőket áldozok szilaj tűzének,
bár ajkam is hervadna el azon.

Görnyedve várom télen a szobámba,
a tűz körül álmodva csüggeteg,
lángóceánját képzeletbe látva,
mely semmivé hamvasztja a telet.

S ha lángszerelme sápadt őszbe vénül,
s zöld pártadísze hullong a fejeűrül,
virrasztom árva, bús menyasszonyom.

Zokogva már hűlő keblére fekszem,
s elsírva ottan legnagyobb szerelmem,
sápadt, aszú haját megcsókolom...

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2026-ban, szűz hava előtt egy nappal



Gy. Szabó Béla – Repülés, 1965

Épített örökségünk

Gelence világörökségi kincse

(Folytatás múlt pénteki lapszámunkból)

Erdély szívében, a Felső-Háromszék lankái között áll egy templom, amely nemcsak a hitnek, hanem a magyar és az egyetemes európai kultúra évszázadainak is méltó őrzője. A gelencei római katolikus műemlék templom első pillantásra szerénynek tűnik, ám amint átlépjük késő gótikus kapuját, egy különleges időutazás veszi kezdetét. A falakat borító, kivételes épségben fennmaradt középkori freskók, a román kori, gótikus és későbbi építészeti elemek harmonikus együttese olyan világot tár elénk, amely ritkaságszámba megy Európában is.

A templom nem csupán Gelence legbecsesebb műemléke, hanem a székelyföldi középkori egyházi művészet egyik legjelentősebb emléke. Freskói a 14–15. század mestereinek kimagasló alkotásai: a bibliai jelenetek, a szentek alakjai és a legendás Szent László-freskóciklus évszázadokon át őrizték a hit, a történelem és a közösségi emlékezet üzenetét. Művészeti és történeti értékeinek elismeréseként a templom a világörökség részévé vált, ma pedig nemcsak a zárándokok, hanem a művészettörténészek, a kutatók és a múlt iránt érdeklődő látogatók egyik legfontosabb úti célja. Gelence temploma arra emlékeztet bennünket, hogy a történelem nem csupán könyvek lapjain él. Ott rejtőzik a kövekben, a festett falak színeiben és azokban az emberi alkotásokban, amelyek évszázadokon át képesek megszólítani minden újabb nemzedéket.

Nagy-Bodó Tibor

Gelence időkapui

Ha léteznek időkapuk, akkor a gelencei műemlék templom bejárata minden bizonnyal egyike ezeknek.

Most nem a hollywoodi filmekben látott időkapukra kell gondolni, hanem a hétszáz év távlatából visszszakosznó középkori hitvilág ábrázolására csodálatos freskók, festett kazetták és tárgyak formájában.

Bár a Szent László-legenda-ábrázolások igencsak gyakoriak Erdélyben, a gelencei freskó mindenképp kimagaslik, régiségét és szépségét tekintve.

Az ajtóval szemben elénk tárulnak a legenda fontosabb jelenetei: Szent László fogadalma, Indulás a harcba, Az ütközet, A kun üldözése, A párviadal, A kun lefejezése.

A Szent László-legenda

Hogy a népmondák és egyházi legendák e népszerű alakját megcsodálhatjuk a freskón, részben a szerencsének, részben pedig Huszka József 1882-ben tett felfedezésének köszönhetjük, hiszen a 18. század második felében az épület lebontásra volt ítéelve.

A Szent László-legenda mellett a templomfalon más, az 1330-as évekből származó bibliai jelenetek és egyházi alakokat ábrázoló freskók is megtekinthetők.

A legenda alatt Krisztus keresztre feszítésének mozzanatai tárnak elénk, míg a szomszédos falakon az apokalipszis, az utolsó ítélet, Szent Jakab legendája és Alexandriai Szent Katalint ábrázoló freskók láthatók.

Összegző, avagy amit Gelencéről még tudni kell

Amint azt már múlt heti lapszámunkban röviden említettük, a falu neve a szláv eredetű Glinica névvel vethető össze, amely az összsláv Glina, vagyis az agyag szóból származik.

Gelence neve ugyanakkor a magyar Gelén személynévvel is rokonítható.

A falu korai településtörténetéről alig vannak adatok.

Véletlenszerűen előkerült leletek alapján bronz és római kori település is feltételezhető.

A középkori települést az orbai székelyek alapították. A legkorábbi oklevél, amely Gelencével

kapcsolatba hozható, 1499-ből származik.

VI. Sándor pápa 1499-ben kiadott bullájával jóváhagyta és megerősítette Péter, Lőrinc fia és Imre, Kolos fia laikusok kegyúri jogát.

Gelence első írásos említése 1536-ból való.

1567-ben a székelyföldi helységek adóösszeírásában Gelence hatvanegy kapuval szerepelt, és Háromszék egyik legnagyobb települése volt. Lakossága mindvégig katolikus maradt az évszázadok folyamán.



Lakosai számarányuk és hűségük folytán is fontos szerepet töltöttek be a háromszéki esperességben: 1628-tól 1648-ig folyamatosan gelencei plébánosok voltak az esperek, és ez a 17–18. század folyamán többször megismétlődött.

A 17. század első felében jelentős szerepet játszott az egyházközség életében és a felszegi templom kazettáihoz nyújtott támogatásban Tholdalagi Mihály, aki Bethlen Gábor és I. Rákóczi György legtekintélyesebb diplomatája, Háromszék, majd Udvarhelyszék főkapitánya és a mikházi ferences kolostor alapítója volt. Felesége, Mihálcz Erzsébet, a gelencei nemes Mihálcz Miklós leánya volt.

Az egyházközség lakosságát több pestisjárvány tizedelte, legsúlyosabb közülük az 1747-es volt. Ennek emlékét őrzi a műemlék templom déli bejárata előtt elhelyezett faragott kőoszlop, az ún. „pestis-kereszt”.

Ahogy azt már jeleztük, a gelencei egyházközségnek tehát két temploma van: a 13. század közepén épült – Szent Imrének szentelt – műemlék templom és a rohamosan növekvő lélekszám miatt szükségessé vált nagyobb templom, amelyet 1853–1899 között építet-

tek. Ezt 1903. július 12-én gróf Mailáth Gusztáv Károly, Erdély püspöke szentelte fel.

Gelence népe hitéhez és egyházához való hűségét azzal is bizonyította, hogy nagyjainknak méltó emléket állított: 2006-ban Márton Áron püspöknek egész alakos bronzszobrot, 2007-ben Fekete János mártír főesperes-plébánosnak szintén egész alakos bronzszobrot. 2008-ban a templom előtti téren Szent Imre mellszobrát gelencei és anyaországi adományokból sikerült felállítani.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

Hol keressük Gelence féltetten védett büszkeségét, az erődített templomot? Háromszék keleti szélén, a Berecki-havasok vonulatához tartozó Zernye és Koróberc lábánál, valahol a középkori nyugati műveltség legkeletibb határvidékén.

Innen származik még egy több lakat alatt tartott, féltve őrzött második kincs is, amelyet jelenleg a gyulafehérvári Batthyáneum egyházmegyei múzeumában láthatunk.

Ez az erdélyi korai reneszánsz kézműiparának ötvösművészeti remeke, egy híres ikermunka része, a korabeli, ismeretlen, ötvösjegye alapján inkább brassói mint szebeni mester által készített két, gótika-reneszánsz átmeneti forma világát



Fotók: Mayer Jácint műemléki fotográfus

nánd magyar király nevezte ki báró ruszkai Dobó Istvánt Erdély vajdájává, akinek legelső komolyabb ténykedése éppen a székelyek fővárosában, a marosvásárhelyi Vártemplomba összehívott országgyűlés verbuválása volt, mi több, hirtelenjében abból is kettő, januárban és májusban.

Így a volt várkapitány oldalán korábban vitézkedő Gergely diák álmai a messze törökföldi Héttoronyból átszállhattak a mindig igazságukért küzdő székelyeink közé. Íme így találkozhatott a két Bornemissza lélek.

Ennyit ér, ha elkalandozunk és visszagondolunk messze híres múltunk fényes gazdagságán.

A „szegények képes bibliája”

Talán mégis könnyebb, ha a fenéséges múlt adta gazdag valóságot fogjuk beszédre.

A templom freskóvilága, a mi magyar és az általános egyházi történetiséget ábrázoló színes falkönyve a helyiek szerint nem más, mint a „szegények képes bibliája”.

Ezért is felelősségünk továbbadni megőrzésre a későbbi korok értékvédőinek, a mi gyermekeinknek, unokáinknak. Így tették ezt a korábbi korok felelős utódai is. Például az 1930-as években átfogó felújítási munkákat végeztek az emléken és közvetlen környezetében. Ezek a szakavatott munkák viszont csak kb. a kilencvenes évekig tarthattak ki, amikor újra sürgős beavatkozásokat, állagmegóvást kellett végezni a templomon.

Ekkorra már dicsőségesen emlegethették híres falképeit, hiszen felkerülhettek a világ száz legértékesebb, de legveszélyeztetettebb örökségeinek védettségi listájára.

Közben az akkori kormány központi költségvetési és a megyei önkormányzat anyagi hozzájárulásával elkezdődhettek az átfogóbb és átgondolt restaurálási munkálatok. Ezek több nem várt feltárás utáni érdekességeket hoztak. Például a déli és nyugati freskós falakat nem mindenhol a hagyományostól eltérő kötőanyaggal és töltőanyaggal oldották meg, kezelték.

Feltételezhetően a szokványos falazási anyag összetevőihöz, azok adagolási arányához nem sokat értő helyi pallérok, mesteremberek okolhatók, vagy a lecsökkent akkori építési keret hiánya vezethetett a nem várt hiányosságokhoz. Ezek és még sok egyéb vezetett a kötőanyagként szolgáló kevés oltott mész használatához és a túlzottan

iszapos homok többletadagolásával a mára sajnos több helyen pergő falfelület eléréséhez.

A már restaurált László herceg falkép részlete után most éppen az Alexandriai Szent Katalin-ciklus felújítása folyik.

A gelencei kincs újra az összmagyarság kiemelt szellemi öröksége

A munkálatokat végző szakrestaurátor sok apró érdekességre hívta fel a szakma iránt érdeklődők figyelmét. A megóvást elősegítő korabeli freskómeszelést általában a protestánsssá alakult román stílusú templomok falképeinél tapasztalták egész Erdély területén. Bár a gelencei egyházközség a megalapítása óta folyamatosan a római katolikus vallást gyakorolta, a csodálatos szín- és alakábrázolású képek itt mégis meszes fedőréteg alá kerültek. Tovább fejtegetve a témát: egyes néprajzkutatók helyi kezdeményezésnek vélik a falak valamikori lemeszelését. Úgy tartják, hogy vizuális védelmet szerettek volna biztosítani a helyi kismamáknak, eltakarva előlük a végtagsérült, golyvás vagy beteges személyek ábrázolásait, megakadályozva a bűbajos rontásokat és megvédve őket az ártó tekintetektől.

Összegzésképpen: a megóvás alá vont és a jövőben is megóvandó felületek újabb évszázadokra történő rögzítése nagymértékben az anyaországi, egykori Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által támogatott „Határon túli magyar épített örökség felmérése és megóvása” program többéves ciklusainak köszönhetően valósulhatott meg. Első körben a Teleki László Alapítvány, majd a 2015-ben elindított Rómer Flóris Terv segítségével válhatott ez a gelencei kincs újra az összmagyarság kiemelt szellemi örökségévé, formálva határtalanlanná a mi Székelyföldünket.

(Az újdonságokra egy későbbi lapszámunkban még visszatérünk.)

* A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a segítségért dr. Kálmán Attila tanárnak, történésznek. Az illusztrációkat, a régi és a mai képeket Mayer Jácint műemléki fotográfus és Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából, gyűjteményéből küldte el a szerzőnek. Összeállításunkat szakembereink véleményezésével a jövő pénteki lapszámában még kiegészítjük.

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi 1217.

Ovidius sóhajtása.		1		GYENGE ELMÉJÜ	ARAB! FÉLZSÁK!		SZÍNÉSZNŐ (MARGIT)		... BLAU (KABARÉ- MUSICAL)
		F							L
		A 7 VEZÉR EGYIKE				LE			
		ÁLLÓVÍZ				TÁMADÁS			
2	E	KLUBEGYED EGY (NÉMET)			TAROL				
					FELSŐ VÉGTAG				
ELÓTAG: FÖLD				OKIRAT				RÓMAI 50	
LÓBIZTATÓ				LENTI HELYRE				DÉL-FRAN- CIA TÖRPE- ÁLLAM	
			SZÁMSZERŰ TÉNY				MOST IS EZ VAN		
			MÉLY NŐI ÉNEKHANG				FRANCIA FÉRFINEV		
ISZKOL				TARTOMÁNY RÉSZE					
INDÍTÉK				HÁROM (OLASZ)					
		JÓ A SZEME			INDIÁN CSÓNAK				
		MENYASZ- SZONY			ÉSSZEL FELFOG				
... KING COLE (ÉNEKES)				FRANCIA SZIGET			NÉMET ANGOLNA		
				HÁTSÓ RÉSZ			EGY (NÉMET)		
AZ ARGON VEGYJELE			FÉRFINEV (OKT. 4.)						KESKENY VÖLGY
			HALKAN KÖZÖL						
TÖRÖK NAGYÚR					TE ÉS ÓK			LATIN CSONT	
FELTÉVE					KÉZZEL JELEZ			PAPÍRRA JEGYEZ	
		SVÁJCI KANTON				MUTATÓ SZÓ			FÉLSZI!
		FORMA				VALAMIT KÖVETŐEN			KIPUSZTÍTÓ
ELVETNI- VALÓ				ROMÁN NEM ŐSZI HÓNAP (RÖV.)			FOLYÓ (SPANYOL)		
							KOSZ KÖZÉPEN!		
HAMIS			FÉRFINEV (JÚL. 2.)					EREK!	
			Q!					ŐSI FEGYVER	
32 BÁBOS JÁTÉK					UNALMAT JELZŐ				
					FÉLÁRI!				
L. N. J.	I						JÖVENDŐ- MONDÓ		

A II. RÁKÓCZI FERENC

című pályázat nyertesei:

Moldován Borbála,

Marosvásárhely. L. Rebreanu u.

Szabó Zoltán,

Marosvásárhely, C. D. Gherea u.

A pályázati rejtvény megfejtése:

KIÚJULNAK A JELES MAGYAR NEMZET
SEBEI.

Megfejtések
az augusztus 14-i
számból:

Minirejtvény:

1. Kisfaludy

2. Steinbeck

Skandi:

Ahol a pénz nem isten; Forra-
dalom és csataképek

Mentor Könyvek Kiadó



Célja, hogy közkinccsé tegye az értékes kéziratokat, és publikálja, népszerűsítse őket a mindenkor magyar könyvpiacra (legyen szó szépirodalomról, ismeretterjesztésről vagy gyermek- és ifjúsági irodalomról). Szándéka, hogy beemelje szerzőit az irodalmi, a történelem- és néprajzkutatókat a tudományos köztudatba, a fordításokkal pedig hidat teremtsen a különböző írott kultúrák között. Esélyt és teret ad a fiatal szerzőknek, és rajtuk keresztül, velük teremt átjárást a magyarországi és erdélyi könyvpiac között.

mentorkonyvek.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI
SZELVÉNY

EGY KÖNYVBŐL
IDÉZÜNK

						1	2	3	4		R	5	6	7	8		A
						9						10					
11	12	13	14	15				16		17						18	
19							20							21			
22							23			24			25				26
27							28			29		30	31				
I		32	33						34			35				36	
37	38		39						40	41				42			
43		44		45				46					47		48		
49			50				51						52	53			
54			55			Ő						J					

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. 9. Fontos gazdasági ágazat. 10. Budapesti kórház. 11. Az idézet második része. 16. Ijedt. 18. Errefele! 19. Alaszakai szigetcsoport. 20. Anekdota. 21. Tengerészek itala. 22. Zöldövezet. 23. Dublin lakója. 24. Fába vés. 25. Wilhelm ... (svájci nyilas hős). 27. Belgiumi, luxemburgi és spanyol autójel. 28. Angol diákváros. 30. Lusta. 32. Izrael bölcs királya volt. 35. Egész része. 37. Bolgár cigarettamárka. 39. Don Quijote ... Mancha. 40. Perui folyó. 42. Joskar ... (a marik fővárosa). 43. Kacat. 45. Most is ez van. 46. Tara úrnője (Scarlett). 48. Izomkötő. 49. Idegen Irén. 51. Ebben az évben. 52. Igazolatlanul hiányzó. 54. Angyalrang. 55. Az idézet befejezése.

FÜGGŐLEGES:

1. Jég (német). 2. Étlen gép! 3. Angol hosszegység. 4. Szerzetes házfőnök (perjel). 5. Tejtermék. 6. Pest megyei helység. 7. Feszítő eszköz. 8. Magyar totemmadár. 11. Juttatnak neki. 12. Izraeli légitársaság. 13. Zuzmarás, őszes. 14. Fekete István rókája. 15. Latin és. 17. Latin szerelem. 20. Zamat. 21. Hátra, vissza (latin). 23. Innivalója. 25. Társa (röv.). 26. Izrael szomszédja. 27. A könyv, ahonnan idéztünk. 28. Analizál. 29. Japán drámai műfaj. 31. A Fuldába ömlik. 33. Jótékonykodik. 34. A súlya nagy. 36. Balatonparti helység. 38. Légnyomás egység. 41. Mi az, hogy! 44. Kecsehang. 46. József Attila verse. 47. Le. 50. A nátrium vegyjele. 51. Olasz és magyar gépkocsijel. 53. Szibériai folyam.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket szeptember 3-ig a Népújság címe-re (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Minirejtvény

1	2	3	V	4	5	I
6				7		
8			9			S
10			11		12	
		13				14
15	16			17		
18					19	

VÍZSZINTES:

1. Minden nép azzá válik, amivé törvényei teszik (a mondás szerzője). 6. Területmérték (francia). 7. Román pénzegység. 8. Női név (júl. 23.). 10. Jótékonykodik. 11. Női név (dec. 14.). 13. Szakrális. 15. Portéka. 17. Mi lesz? 18. Halkan mondó. 19. Román igen.

FÜGGŐLEGES:

1. Előrejutás. 2. Származik. 3. Ipari növény. 4. Élő. 5. Magad. 9. Az egyik végtag. 12. Pozitív pólus. 13. Halkan mond. 14. Társa (röv.). 16. Végtelen rúd!

1	2	3	D	4	5	É
6			7	7		
		8	9			A
10	11				12	
13					14	15
16			17	18		
19				20		

VÍZSZINTES:

1. Héber eredetű bibliai név. 6. Menyasszony. 7. Északi szarvas. 8. Ritka (román). 10. ... érte, rajong. 13. Magyar dal. 14. Kilométer (röv.). 16. Ennek! 17. Januári. 19. A fejben van. 20. Szótoldalék.

FÜGGŐLEGES:

1. Szűz Mária. 2. Arrafele! 3. A száj-üreg része. 4. Abba az irányba. 5. Folyadék. 9. Ünnepelesen átad. 11. Zúgó hangot ad a rovar. 12. A lakásán. 15. Amigo határtalan! 18. Beférő!

L. N. J.

Élő víz a gyülekezeteknek

Folytatják a kutak ásását

A Magyar Református Szeretetszolgálat adományának köszönhetően folytatódott az Élő víz nevű program több Maros megyei településen. Eljött a számvetés ideje, de folytatnák a közösségek megsegítését.

Gligor Róbert László

Élő víz néven indult jótékonyági program idén kora tavasszal, azzal a céllal, hogy általa segítséget nyújtsanak azoknak a közösségeknek, amelyek a Kis-Küküllő alsó szakaszán jelenleg is viselik a tavaly bekövetkezett természeti katasztrófák következményeit.

Az elmúlt év tavaszán bekövetkezett parajdi bányakatasztrófa nyomán sóssá és ezáltal használhatatlanná vált a Kis-Küküllő vize, ezért számos településen sok család és gazdaság találta magát szembe komoly vízproblémával. Ekkor kereste meg a Küküllői Református Egyházmegyét a Királyhágómelléki Református Egyházkerület, a Nagybányai Református Egyházmegye presbiteri szövetsége és a Nagyszalontai Református Egyházközség, valamint az anyaországból a Magyar Református Szeretetszolgálat (MRSZ). Mindannyian segítséget szerettek volna felajánlani az érintett térség lakóinak, ezért kutak fúrása mellett határozta a döntéshozók. Így jött létre az Élő víz nevű segélyprojekt.

Az említett három hazai intézmény 45 ezer lejt folyósított erre a célra a Küküllői Református Egyházmegyének, a pénz felhasználásával márciusban Egrestőn és Mikefalván fúrtak egy-egy kutat,



Az éppen folyó munkálatokat is szemügyre vették a múlt héten

miközben az MRSZ is gyűjtést indított erre a célra. Ez eredményes is volt, az anyaországi szervezet 4,5 millió forintot tudott fordítani további kutak fúrására – értesültünk dr. Batizán Attilától, az egyházmegye esperesétől.

Ezt a támogatást felhasználva augusztus első napjaiban öt újabb kutat fúrtak a Kis-Küküllő alsó folyásánál: Dicsőszentmártonban kettőt, Vámosgálfalván, Magyar-királyfalván és Szászcsáváson egyet-egyet. Úgy döntöttek, hogy amennyiben újabb problémás helyekről szereznek tudomást, illetve a gyülekezetek jelzik, hogy vízhiányban szenvednek, akkor ott is segítséget nyújtanak. A most épülő autópálya miatt ilyen övezetnek

tartják a Nyárádmentét is, ahol nagyon lecsökkent a vízszint a munkálatok következtében, ezért az elmúlt napokban itt is egy-egy kutat fúrtak Bedében és Demeterfalván, és következik Havad is.

A helyi közösségekkel egyezés született, hogy ezek közutak lesznek, ezért olyan helyen fúrták azokat, ahol a közösség is hozzáfér, és használni tudja őket. (Egrestőn például a kultúrotthonon keresztül tették elérhetővé.) Így a projektnek jelképes üzenete is van: a hívek a helyi egyházközség keretében Jézushoz, az élő víz forrásához jönnek, de itt fizikailag is találnak éltető vizet az újonnan készített kutakban – magyarázta az esperes.

Így az eredetileg tervezett tíz kút rövidesen el is fog készülni, de költségeik nem egyformák, mivel a Küküllő mentén széles, a Nyárádmentén keskenyebb kutakat fúrtak, az előzőek szinte háromszor annyiba kerültek, mint az utóbbiak. Ugyanakkor a tervezetthez képest nem mindenhol készült kút, így elmaradt Sövényfalván és Ádámoson, hogy ott fúrhasanak, ahol feltétlenül szükséges. Ezért a következőkben egyelőre megáll a projekt, és számvetést végeznek, megvizsgálják azt, hogy hogyan működnek az új kutak, hogyan tudják használni azokat a helyi közösségek, majd a következtetések után a támogatási kereteken túl akár saját erőből is folytatni fogják a projektet. Felméri azt, hogy mely közösségekben vannak még sürgős problémák, és a lehetőségek függvényében esetleg

még szóba jöhet új kutak fúrása is – mondta el a Népújságnak dr. Batizán Attila.

Múlt pénteken a Kis-Küküllő vidékén is megfordult az MRSZ ügyvezető igazgatója, aki személyesen is megtekintette a munkálatokat. A támogatási összeg már korábban átutalásra került, de Katona Viktória Vámosgálfalván egy emléklapot is átnyújtott erről Tőkés Attila espereshelyettesnek. „Rendkívül megható volt látni, ahogyan könnyek szöktek a helyiek szemébe, amikor a fúrt kutak alján újra élő víz fakadt, amely tisztítást követően bőséggel ellátja a falvak lakosait. Hálás szívvel köszönünk minden támogatást, Istené legyen a dicsőség, hogy újból segítő kezet nyújthattunk határon túli testvéreinknek!” – írta közösségi oldalán az MRSZ.



Katona Viktória, az MRSZ ügyvezető igazgatója emléklapot is átnyújtott a támogatásról
Fotók: Magyar Református Szeretetszolgálat

Közösségi segítségnyújtó szolgálat Vámosgálfalván

Erdélyi Gondosóra program

Júniusban a vámosgálfalvi önkormányzat képviselőtestülete megszavazta a Gondosóra programhoz való csatlakozást, Romániában egy olyan egyedülálló szolgáltatást, amely révén éjjel-nappal segítséget lehet kérni. A működése az anyaországihoz hasonló, de a központ Sepsiszentgyörgyön van. Bár a két kezdeményezés között létezik szakmai jellegű, formális kapcsolat, az erdélyi Gondosóra program semmilyen közvetlen vagy közvetett pénzügyi támogatásban, költségvetési finanszírozásban vagy állami szubvencióban nem részesül Magyarország Kormánya vagy annak hivatalos szervei részéről – tájékoztatott *Szentgyörgyi Anna* alpolgármester (fotó).

Szer Pálosy Piroska

A Gondosóra programra a regisztráció feltétele a román állampolgárság, ugyanakkor a 65 év felettiek és a fogyatékkal élők igényelhetik. A havi bérlet ára 100 lej, ebből 70 lejt a vámosgálfalvi önkormányzat finanszíroz, a kedvezményezettek 30 lejjel járulnak hozzá. A programra feliratkozó személyek két-három olyan hozzátartozót vagy kapcsolattartó személyt kell megjelöljenek, akiket felhívhat a központ, amennyiben az óra jelzi, hogy gond van, elesett a hordozója, vagy ütés érte az órát. A program egyik célja mentesíteni a mentőegységek túlterheltségét azáltal, hogy a központ dönti el, kell-e a 112-es egységes sürgősségi szolgálatot riasztani, vagy elegendő egy hozzátartozóval felvenni a kapcsolatot és a helyszínre küldeni. Ugyanakkor a nyakban vagy csuklón viselhető készüléket GPS helymeghatározóval is ellátták. Amennyiben nem sikerül a megjelölt kapcsolattartó személyeket elérni, természetesen a 112-es egységes sürgősségi hívószám révén mentőegységet irányítanak a helyszínre.

Segítségkéréskor a felhasználó hosszan megnyomja a készüléken található gombot. A víz- és ütésálló készülék jelzést küld a diszpécserközpont felé, és felveszi a kapcsolatot a felhasználóval. Harmadik lépésként a diszpécser segít a felhasználóval.



Fotó: Nagy Tibor

nálónak megoldani a problémát, de ha úgy ítéli meg, hogy külső segítségre van szükség, értesíti a kapcsolattartót vagy felveszi a kapcsolatot az illetékesekkel, indokolt esetben a sürgősségi segélyhívót tárcsázza. Ugyanakkor a megadott kapcsolattartót minden esetben értesíti. A cél az idős generáció és hozzátartozóik biztonságérzete, ehhez meg kell értsék a program lényegét, de már vannak érdeklődők, a feliratkozásokat megkezdtek. Román nyelven a gondosóra program ceasul asisto néven kezd a köztudatba beszivárogni.

Az erdélyi Gondosóra program fenntartása, üzemeltetése és finanszírozása kizárólag a programban részt vevő hazai (romániai) önkormányzatok, valamint a programot helyben üzemeltető jogi személyek saját forrásaiból és hozzájárulásaiból valósul meg.

A regisztrációt egyaránt elvégezheti a jogosult személy vagy a segítője. Online a www.gondos-ora.com weboldalon, telefonon a 0775-174-056-os telefonszámon lehet tájékozódni – hangsúlyozta Szentgyörgyi Anna alpolgármester.

Fény szárnyai

Nappali gondozási program Segesváron

A Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság (DGASPC) tájékoztatása szerint a közelmúltban elindult Segesváron a Fény szárnyai nevű nappali gondozási program, amely a fogyatékossgal élő gyerekek számára biztosít hozzáférhető szolgáltatásokat.

A projekt célcsoportját 132 fogyatékossgal élő Maros megyei gyerek képezi – akik közül legalább 21 roma származású –, továbbá szüleik vagy képviselőik (összesen 92 fő). A kezdeményezés kiemelt célja a nappali gondozási és rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése. A projekt keretében a Segesváron működő központ új felszerelésekkel és szolgáltatásokkal bővíti: biztosítanak többek között pszichoterápiát autizmus-spektrumzavarral élő gyermekek számára, illetve fizioterápiát és állatasszisztált terápiát is. A szolgáltatásokban részesülő gyermekek száma 55-ről 132-re nő, és szüleik, illetve képviselőik szintén támogató szolgáltatásokban részesülnek a központban alkalmazott szakemberektől.

A tájékoztatás szerint a kitűzött célok valódi szükségletekre válaszolnak, elsősorban a fogyatékossgal élő gyermekek számára igénybe vehető terápiákhoz, jól képzett szakemberekhez és pszichológiai tanácsadáshoz lehet egyszerűbben hozzáférni.

A projektet a 2021–2027-es Társadalmi befogadás és méltóság program (PoIDS) keretében finanszírozzák, összértéke meghaladja az 5,2 millió lejt. A vissza nem térítendő támogatás értéke közel 5,1 millió lej, a kedvezményezett pedig kétszázalékos társfinanszírozással, nagyjából 104 ezer lejjel járul hozzá. A kivitelezési határidő 41 hónap: 2026. 08. 01. – 2029. 12. 31. (sz. v.)

Jóváhagyták a vasúti infrastruktúra fejlesztési stratégiáját

Jóváhagyta a kormány szerdai ülésén a vasúti infrastruktúra 2026–2030 közötti fejlesztési stratégiáját. A kabinet közleménye szerint a dokumentum megteremti a jogalapot a Román Vasúttársaság (CFR) következő öt évre szóló tevékenységi és teljesítményszerződésének aláírásához. A kormány szerint erre a munkabérek kifizetésének biztosításához is szükség van.

A vasúti infrastruktúra 2026–2030 közötti fejlesztési stratégiájának elsődleges célja a hálózat műszaki hanyatlásának megállítása és az elmaradt felújítások felgyorsítása. A dokumentum a 2021–2025-ös stratégia folytatása, amelynek projektjeit a nehéz gazdasági és társadalmi körülmények miatt csak részben sikerült megvalósítani – magyarázták a közleményben. Eszerint a vasúthálózat jelenlegi állapota 35 év folyamatos alulfinanszírozásának közvetlen következménye. 2021 és 2025 között a vasúti infrastruktúrára fordított összegek a tényleges szükségleteknek még a felét sem – alig 45,76 százalékát – fedezték, csak a karbantartás és a folyó javítások finanszírozási hiánya meghaladta a 12 milliárd lejt – ismertették az adato-

kat. A hálózat műszakilag elhasználódott szakaszainak hossza 2025-re elérte a 9753 kilométert, ami a teljes vasúti pályahálózat 72,56 százalékát jelenti. Ez az arány 1990-ben még 10,1, 2010-ben 41,14 százalék volt – közölte a kabinet.

Az elégtelen finanszírozás sebeségkorlátozásokhoz és gyorsuló átlagromláshoz vezetett. Ugyanakkor a vasúti személyszállítás több mint 2 százalékkal, az árufuvarozás pedig csaknem 23 százalékkal esett vissza, miközben a kitűzött cél 25 százalékos növekedés volt.

A kormány közleménye szerint az új terv három fő területre összpontosít: a vasúti infrastruktúra korszerűsítésében felhalmozódott lemaradás gyors felszámolására; a vasúti közlekedés versenyképességének javítására gyorsabb, biztonságosabb és kiszámíthatóbb bel-földi járatokkal; valamint a romániai vasúthálózat európai rendszerbe való integrálására, az uniós vállalatok teljesítésével. A program emellett karbantartási, korszerűsítési és hálózatbővítési beruházásokat is tartalmaz. (Agerpres)



A marosvásárhelyi vasútállomás

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Támogatás burgonyatermesztőknek

Csütörtökön elfogadta a kormány a burgonyatermesztők támogatási programját, amelyet az RMDSZ vezetett mezőgazdasági minisztérium kezdeményezett.

„Az általunk javasolt hektáronkénti 700–800 eurós támogatás helyett a kormány hektáronként 300 eurós támogatást fogadott el a burgonyatermesztők számára. Bár ez jóval elmarad attól, amit az egyeztetések során kértünk, annak érdekében, hogy az ágazat ne maradjon idén is támogatás nélkül, kénytelenek voltunk elfogadni a kormány által maximálisan jóváhagyott összeget. Így még a betakarítás előtt

elindíthatjuk a programot, és egy gyors jelentkezési és ellenőrzési folyamattal támogatást biztosíthatunk a burgonyatermesztőknek a megnövekedett termelési költségek és az import jelentette kihívások közepe. Ugyanakkor továbbra is kiállunk amellett, hogy az agráriumnak nagyobb támogatásra van szüksége a kormány részéről, és különösen egy krízishelyzetekkel teli évben gyorsabban és határozottabban kell a gazdák mellé állni” – hangsúlyozta Tánczos Barna, az RMDSZ miniszterelnök-helyettese, ügyvivő mezőgazdasági miniszter.

A támogatásra azok az étkezési burgonyát termeszto magánszemé-

lyek jogosultak, akik 2026. december 31-éig érvényes termelői igazolvánnyal rendelkeznek, továbbá az engedélyezett természetes személyek (PFA-k), az egyéni és családi vállalkozások, valamint a jogi személyként működő mezőgazdasági termelők. A program költségvetése 26,625 millió lej. A kedvezményezettek a megművelt terület nagyságával arányosan, hektáronként legfeljebb 300 eurós támogatásban részesülhetnek. A támogatás igényléséhez legalább 0,3 hektáron étkezési burgonyát kell termeszteni, és hektáronként legalább 12 tonnás terméshozamot kell elérni. A termelőknek szerepelniük kell a mezőgazdasági nyilvántartásban, továbbá az előírt igazoló dokumentumokkal bizonyítaniuk kell a termés értékesítését. A támogatási kérelmeket a határozat hatálybalépésétől számított öt munkanapon belül kell benyújtani a megyei mezőgazdasági igazgatóságokhoz (DAJ). A területek azonosítását és a burgonyakultúrák meglétének ellenőrzését még a betakarítás előtt végzik el a megyei mezőgazdasági igazgatóságok, valamint a Mezőgazdasági Kifizetési és Intervenciók Ügynökség (APIA) megyei központjainak képviselőiből álló vegyes ellenőrző csoportok. A termés betakarítására és értékesítésére a helyszíni ellenőrzést követően, legkésőbb 2026. november 18-áig kerülhet sor.

Az igazoló dokumentumokat legkésőbb november 23-áig kell benyújtani, a támogatások kifizetésére pedig december 22-éig kerül sor. (RMDSZ-közlemény)



Burgonyászsákokat osztályoznak

Fotó: Gligor Róbert László (archív)

Nem várhatók rendkívüli problémák az energiaellátásban

Az energiaellátás helyzete stabil, a rendelkezésre álló termelési kapacitások maximális teljesítménnyel működnek, és hozzájárulnak a csernavodai atomerőmű 2-es reaktorának kiesése miatti hiány pótlásához – közölte kedden az energiaügyi minisztérium.

A közlemény szerint kedden ülésezett az országos energia-vészhelyzeti operatív törzs Cristian Buşoi energiaügyi államtitkár vezetésével. Az ülésen áttekintették az országos és regionális energiahelyzetet, valamint a várható fejleményeket a következő időszakra. Ezen túlmenően megvizsgálták a következő tíz nap meteorológiai előrejelzéseit, az elektromos energiatermelési kapacitások helyzetét, és az esetlegesen fennálló kockázatokat, amelyek befolyásolhatják az országos energiarendszer működését.

A közlemény szerint hétfő óta újra működik a rovinari-i széntüzelésű hőerőmű 4-es egysége és a parosényi erőmű tartalékegysége, növelve a termelési kapacitást. Ugyanakkor a földgázalapú villamosenergia-termelés továbbra is magas szinten marad, az időjárási körülmények pedig kedveznek a fotovoltaiikus forrásokból származó energiatermelésnek, és az importra is van lehetőség.

„Ezen a héten tehát nem várhatók kiemelkedő problémák Románia villamosenergia-ellátásában. A hatóságok és az energetikai szektor szereplői folyamatosan figyelik a helyzet alakulását és a rendszer fogyasztási igényekhez való alkalmazkodó képességét, hogy fenn tudják tartani az országos energetikai rendszer biztonságát és stabilitását” – olvasható a tárcsa közleményében. (Agerpres)

Románia nettó áramimportőr volt az első fél évben is

Románia 2026 első fél évében is nettó áramimportőr volt – derül ki a bukaresti statisztikai intézet (INS) hétfőn közzétett adataiból.

Az év első hat hónapjában Románia 8,4594 millió megawattóra (MWh) villanyáramot importált, 9,8 százalékkal kevesebbet, mint 2025 azonos időszakában. Az exportált elektromos energia mennyisége 11,4 százalékkal 7,6906 millió MWh-ra nőtt. Az import csökkenése és az export növekedése ellenére az egyenleg továbbra is negatív, mínusz 769,34 ezer MWh volt.

Az országos áramfogyasztás 2,3 százalékkal 24,1130 millió MWh-ra csökkent, a hálózati technológiai veszteség 16,4 százalékkal 2,8872 millió MWh-re nőtt, az áramtermelés pedig 5,2 százalékkal 26,2314 millió MWh-ra emelkedett.

Energiahordozókból kevesebbet termelt Románia, mint 2025 első fél évében, ellenben többet importált. A szénbányászat volumene 17,9 százalékkal esett vissza, kőolajból 7,2, földgázból pedig 0,6 százalékkal csökkent a kitermelés.

A behozatal szénből 3,3 százalékkal, földgázból 30,9, üzemanyagból pedig 27,2 százalékkal emelkedett, ellenben az olajimport 26,3 százalékkal csökkent. (MTI)

Továbbra is csökken Románia lakossága

Idén júniusban is negatív volt a természetes szaporulat Romániában, a halálozások száma az 1,6-szorosa volt az élve születésekének – derül ki az Országos Statisztikai Intézet (INS) hétfőn közzétett adataiból. Ezek szerint 2026 hatodik hónapjában májushoz képest az élve születések száma 12,9 százalékkal (1348-cal) 11.792-re nőtt, a halálozások száma pedig 214-gyel 19.039-re emelkedett. 10.032 férfi, illetve 9007 nő halt meg júniusban. Ugyanakkor 39 év alatti csecsemő halálozott el, 12-vel kevesebb, mint májusban.

A természetes szaporulat negatív volt 2026 áprilisában (-7247 fő). A statisztikák szerint az idei hatodik hónapban az összes halálozás 41,4 százalékát a 80 évesek és ennél idősebbek, 28,3 százalékát a 70–79 évesek, 15,6 százalékát a 60–69 évesek korosztályában regisztrálták. A legkevesebb halálozás a 0–4 évesek (50), az 5–19 évesek (63) és a 20–29 évesek (71) korcsoportjában történt.

Az INS adatai szerint júniusban 8777 pár kötött házasságot, a jogerős bírósági döntéssel és a közjegyzőknél kimondott válások száma pedig 2374 volt. Tavaly júniushoz képest 7,5 százalékkal (950-nel) csökkent idén júniusban az élve születések száma, az elhalálozásoké pedig 1,6 százalékkal (293-mal) nőtt. A természetes szaporulat tavaly júniusban is negatív volt (-6004 személy). (Agerpres)

A Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér
versenyvizsgát hirdet

két földi kiszolgálói (utas- és poggyászkezelői) állás
– COR-kód 315507 –
betöltésére.

Jelentkezési határidő: szeptember 9., 15 óra.
A versenyvizsga időpontja: szeptember 15., 10 óra.
Bővebb tájékoztatás a www.transylvaniaairport.ro honlapon vagy a 0265-328-888-as telefonszámon.

SÍRKERETEZÉSI
munkákat vállalunk
mozaikból, gránitból,
30 év
tapasztalattal,
garanciával, akár
15–20%-ig terjedő
kedvezményrel.
Tel. 0744-616-250,
0741-266-013.
(28729)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

LAKÁS

ELADÓ ház Teremiújfaluban, 13 ár terület, mellékpületek. Tel. 0754-898-254. (28822)

KIADÓ egy szoba-konyha, fürdő (hőközpont, termopán, internet) az Avram Iancu utcában, diákoknak. Ára 240 euró/hó + 1 havi garancia. Érdeklődni a 0744-786-203-as telefonszámon. (28863-I)

ELADÓ hétvégi ház Gödemes-terháza környékén: földszint és emelet, három szoba, fürdő, konyha, két terasz, két raktárhelyiség, 400 m² terület. Tel. 0745-068-121. (28874-I)

KIADÓ magánházban egy bútorozott szoba a főtér környékén. Tel. 0753-065-583. (28878-I)

TÜDŐGYÓGYÁSZAT
Dr. Friss István ingyenes tüdőgyógyászati vizsgálatra várja pácienseit a **Procardiánál**, küldőpapírral.
Időpontkérés a 0265/210-087-es telefonszámon. (69395-I)

KÜLÖNFÉLÉK

FUVART, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, és törmelék-szállítást. Tel. 0749-543-104. (28413-I)

FAVÁGÁS, tetőjavítás, kisebb javítások (csapok, slagok), fűnyírás. Tel. 0740-651-354. (28766)

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalok. Tel. 0741-699-761. (28796)

60 ÉVES nő munkát vállal. Tel. 0770-663-571. (28862)

ÉPÍTKEZÉSI munkát vállalok, tetőkészítést, cserépforgatást saját anyagból is, kisebb javításokat is, vakolást, meszelést, szigetelést, kerítéshegesztést, bádogosmunkát. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0750-158-359, Attila. (28760)

TÁRSKERESŐ

30 ÉVES fiatalember hozzáillő 30–40 év közötti hölgyet keres. Tel. 0745-785-943, 0759-409-659. (28847-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Mély fájdalommal, de soha el nem múló szeretettel emlékezünk a drága édesapára,
TAKÁCS FERENCRE
halálának 19. évfordulóján, augusztus 21-én.
Nem pótolja semmi a hiányodat, emléked örökké a szívünkben él. Szerettei. (28838)

Szomorúan emlékezünk augusztus 21-én
id. PETRÉD LAJOSRA
halálának második évfordulóján. Hozzá tartozói. (28865)

**„Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek,
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.”**
Fájó szívvel emlékezünk
VÉGH MIHÁLYRA
halálának második évfordulóján. Szerettei. (-I)

Kegyelettel és fájó szívvel emlékezünk az augusztus 23-án három éve elhunyt
DEÁK MIKLÓS
vegyész-kutató mérnökre.
Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Szerető hozzátartozói. (-)

RÉSZVÉTNYILVÁNÍTÁS

Együttérzünk László Sándorral a FELESÉGE elvesztése miatt érzett fájdalmában.
A marosvásárhelyi Református Kuratórium elnöksége, a gazdasági bizottság tagjai és a kuratórium alkalmazottai. (-I)

Mély fájdalommal vettem tudomásul szeretett unokatestvérem,
SOMESAN GYÖRGY
elhalálózását. Őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak. Unokahúga, Babi és férje, Attila, a Kozma család. (28871-I)

Az 1848-as sugárút 67-es lépcsőházának lakói mély együttérzéssel osztoznak a család fájdalmában volt lakótársuk,
SOMESAN GYÖRGY
elhunyta alkalmával, és vigasztalódást kívánnak gyászoló hozzátartozóinak. (28873-I)

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT
REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (69277)
A MELINDA FUNERAR teljes körű professzionális temetkezési szolgáltatást és ügyintézkést biztosít NONSTOP: szállítás bel- és külföldön, hamvasztás, ravatalozás, a temetéshez szükséges kellékek biztosítása. Tel. 0747-581-055, 0740-263-907. Marosvásárhely, Onesti tér 12. szám. (68166)
JEDDI CUKRÁSZLABORBA keresünk SZEMÉLYZETET a termelésbe és az eladásba. Jelentkezni a Fő út 31. szám alatt. Tel. 0745-668-883. (69393)

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

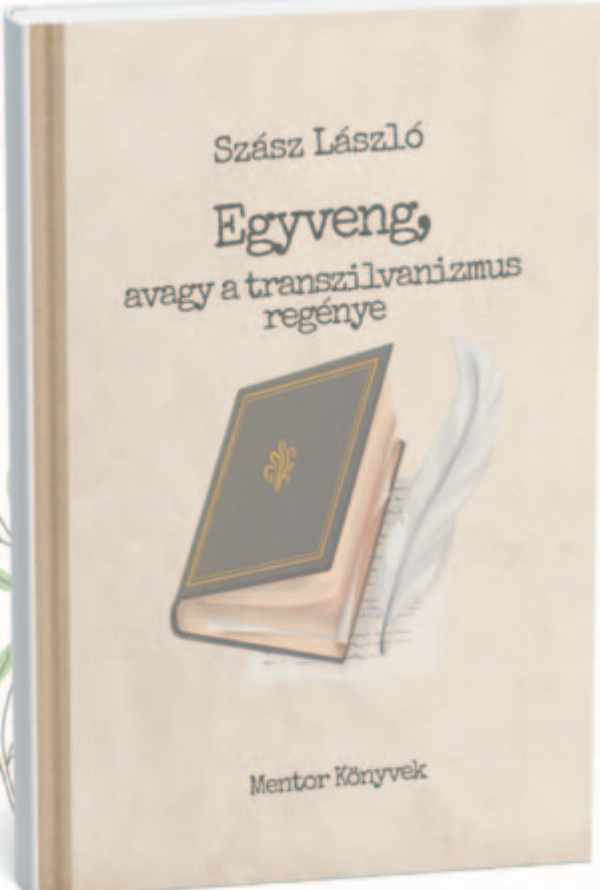
- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323



<https://mentorkonyvek.ro/>



mk **A TRANSZILVANIZMUS TABUK NÉLKÜL**
Mentor Könyvek



Marosvásárhelyi Rádió Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

Mielőtt elindul, ellenőrizze, hol jár a busz!



Kövesse járatainkat valós időben!

www.transportlocal.ro/live